

Gyermekek után járó ellátások, kedvezmények

Tartalom

I. Családi pótlék	3
I.1. Közös szabályok	3
I.2. 0-16 éves korig alkalmazandó speciális rendelkezések	9
I.3. 16-18 éves kor között alkalmazandó speciális rendelkezések	10
I.4. 18-23 éves kor között, továbbá a fogyatékoság fennállásának időtartama alatt, korhatár nélkül alkalmazandó speciális rendelkezések	10
II. Gyermekgondozást segítő ellátás (GYES)	12
III. A családtámogatási ellátásokra (családi pótlék, gyes, stb.) vonatkozó közös szabályok	16
III.1. Az igényelbírálás szabályai	16
III.2. Jogonalap nélkül felvett ellátás	18
IV. Gyermekek után járó szabadság	20
IV.1. A gyermek után járó szabadság	20
IV.2. A gyermek után járó pótszabadság	20
IV.3. A gyermek után járó szülői szabadság	21
IV.4. A gyermek után járó apasági szabadság	21
V. TÁPPÉNZ	22
V.1. táppénz	22
V.2. A gyermekápolási táppénz	24
V.3. méltányossági táppénz	26
VI. CSALÁDI KEDVEZMÉNY	28
VII. RENDSZERES GYERMEKVÉDELMI KEDVEZMÉNY	31
VIII. GYERMEKÉTKEZTETÉS	36
IX. ÁPOLÁSI DÍJ ÉS GYERMEKEK OTTHONGONDOZÁSI DÍJA	40
X. ÁRVAELLÁTÁS	47
XI. MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰ MUNKAVÁLLALÓK ELLÁTÁSAI	51
XII. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA	55
XIII. GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁSOK ÉS A GYERMEKEK ESÉLYNÖVELŐ SZOLGÁLTATÁSAI	59
JOGSZABÁLYOK	61

Az alábbi táblázat összefoglalja azokat az ellátásokat, melyeket minden gyermek után igénybe vehetnek a szülők. A jelen tájékoztató azonban csak a fogyatékossgal élő (autista) gyermekeket nevelő családokat érintő, speciális rendelkezéseket foglaljuk össze.

<u>Biztosított szülők ellátásai</u>	<u>Nem biztosított szülők ellátásai</u>
családi pótlék: nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás	
gyermekgondozást segítő ellátás	
gyermeknevelési támogatás	
anyasági támogatás	
táppénz	
gyermekápolási táppénz	
csecsemőgondozási díj	
gyermekgondozási díj (kivéve a hallgatói gyed-et, amelyhez nem kell biztosítási idő) örökbefogadói díj	
gyermek után járó pótszabadság	
az apát megillető munkaidő kedvezmény családi kedvezmény családi járulékkedvezmény	
<u>A gyermeket nevelő szülők egyéb ellátásai</u>	
rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	
gyermektartásdíj megelőlegezése	
gyermekétkeztetés	
ápolási díj és gyermekek otthongondozási díja	

Jelen tájékoztató tárgyalja még az alábbi ellátásokat, melyek magát a gyermeket illethetik meg:

- **árvaellátás**
- **megváltozott munkaképességű munkavállalók ellátásai**

Általános, nem kifejezetten a fogyatékossgal élő gyermekekre vonatkozó, a jelen tájékoztatóban nem tárgyalt ellátásokat részletező tájékoztató füzeteket találnak még az érdeklődők az alábbi linkeken:

<https://csaladitudakozo.kormany.hu/>

<https://kormany.hu/dokumentumtar/kiadvanyok>

A fenti linken található tájékoztatók képezték a jelen anyag alapját is.

Kifejezetten a fogyatékossgal élők számára készült tájékoztató oldal pedig itt érhető el:

<https://www.efiportal.hu/>

I. Családi pótlék

A családi pótlék két ellátást foglal magába, a nevelési ellátást, és az iskoláztatási támogatást.

A súlyosan fogyatékos gyermek vagy személy után a két ellátás magasabb összegben vehető igénybe.

I.1. Közös szabályok

Mely időponttól jár a családi pótlék?

A családtámogatási ellátás a kérelem benyújtásának időpontjától jár, feltéve, hogy a benyújtás időpontjában a jogosultság fennáll. **A családtámogatási ellátást visszamenőleg, legfeljebb a kérelem benyújtásának napját megelőző második hónap első napjától kell megállapítani, ha a jogosultság már ettől az időponttól kezdve fennállt.**

*Ki jogosult nevelési ellátásra?*¹

Nevelési ellátásra jogosult

- a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő;
- a szülővel együtt élő házastárs;
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van;
- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja (a továbbiakban együtt: szülő);
- a nevelőszülő;
- a gyám; továbbá
- az a személy, akihez ideiglenes hatállyal elhelyezték, a saját háztartásában nevelt,
- a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett,
- a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka vagy a javítóintézet igazgatója a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalkorú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén elhelyezett,

még nem tanköteles gyermekre tekintettel, a gyermek tankötelessé válása évének október 31-éig.

Saját jogán jogosult nevelési ellátásra a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától.²

Ki jogosult iskoláztatási támogatásra?

Iskoláztatási támogatásra jogosult

- a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő;
- a szülővel együtt élő házastárs;
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van;
- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja (a továbbiakban együtt: szülő);
- a nevelőszülő;
- a gyám; továbbá

¹ A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (továbbiakban: Cst.) 7.§ (1) bekezdés

² Cst. 7.§ (2) bekezdés

- az a személy, akihez ideiglenes hatállyal elhelyezték, a saját háztartásában nevelt,
  - a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,
  - a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett,
  - a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy a tanköteles gyermekekre tekintettel a gyermek tankötelessé válása évének november 1-jétől a tankötelezettség teljes időtartamára, valamint a tankötelezettsége megszűnését követően köznevelési intézményben vagy szakképző intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre (személyre) tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek (személy) a huszadik - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti;
- továbbá
- a javítóintézet igazgatója vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a javítóintézetben nevelt vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, tanköteles gyermekekre tekintettel a tankötelezettség teljes időtartamára, a tankötelezettsége megszűnését követően köznevelési intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek a tizennyolcadik életévét betölti.³

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló szülője a tankötelezettség teljesítésének formájától függetlenül a tankötelezettség teljesítésének végéig jogosult iskoláztatási támogatásra.⁴

Melyik szülő igényelheti a családi pótlékot?

Ugyanazon gyermek (személy) után járó családi pótlék csak egy jogosultat illet meg, Ha a szülők időszakonként felváltva gondozzák gyermeküket és a szülői felügyeleti jog mindkét szülő esetében fennáll, a családi pótlékra - közös kérelmükre, 50-50%-os arányban - mindkét szülő jogosult. A kérelemhez csatolni kell a szülők arról szóló közös nyilatkozatát, hogy a gyermek gondozásáról, neveléséről saját háztartásaikban felváltva gondoskodnak.

Ha a gyermek együtt élő szülők háztartásában él, a családi pótlékot - együttes nyilatkozatuk alapján - bármelyik szülő igényelheti, mégpedig nyilatkozatuk szerint gyermekenként. Megállapodás hiányában az ellátást igénylő szülő személyéről - kérelemre - a gyámhatóság dönt.

Az után a gyermek (személy) után, akire tekintettel nevelési ellátást folyósítanak, iskoláztatási támogatás nem folyósítható.

Mi történik akkor, ha a gyermek után más személy válik jogosulttá az ellátásra?

Ha ugyanabban a hónapban más személy válik jogosulttá a családi pótlékra, az új jogosultnak a következő hónaptól jár az ellátás.

Ki tekinthető sajátos nevelési igényű tanulónak?

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, **autizmus spektrum zavarral** vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.⁷

Ki a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy?⁸

- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos az a 18 évesnél fiatalabb gyermek, aki az 5/2003. (II.19.) ESZCSM rendeletben meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul

³ Cst. 8.§ (1) bekezdés

⁴ Cst. 8.§ (2) bekezdés

⁵ Cst. 9.§

⁶ 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról (továbbiakban: Cst. vhr.) 6.§ (2) bekezdés

⁷ a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV törvény (továbbiakban: Nkt.) 4.§ 25. pontja

⁸ Cst. 4.§ f) pont

- az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll.

Milyen igazolást kell benyújtani a magasabb összegű családi pótlék megállapítása iránti kérelemhez?⁹

A magasabb összegű családi pótlék iránti kérelemhez csak akkor kell csatolni a magasabb összegű családi pótlékre jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló miniszteri rendelet szerinti igazolás másolatát, ha a szakorvos az igazolást az EESZT útján nem tudja továbbítani, vagy a gyermek tartós betegségét, súlyos fogyatékoságát nem állapította meg. Ha a gyermek a családi pótlék folyósításának ideje alatt válik tartósan beteggé vagy súlyosan fogyatékosná, és a szakorvos az erről szóló orvosi igazolást az EESZT útján továbbítja, vagy az ellátásra jogosult az orvosi igazolás másolatát benyújtja az igényelbíró szervnek, az igényelbíró szerv hivatalból felülvizsgálja a családi pótlék összegét.

Ki állítja ki az igazolást a tartós betegség, illetve a súlyos fogyatékoság fennállásáról?¹⁰

A tartós betegség vagy fogyatékoság fennállásáról, illetve annak hiányáról szóló igazolást gyermekklinika, gyermek-szakkórház, kórházi gyermekosztály, szakambulancia, szakrendelés vagy szakgondozó intézmény szakorvosa adja ki.

A gyermek kezelése során az alapellátás illetékes orvosa (házi gyermekorvos) illetve a gyermeket ellátó szakorvos hívja fel a szülő figyelmét a magasabb összegű családi pótlék igénylésének lehetőségére.

Mit tartalmaz a szakorvosi igazolás?¹¹

- első vizsgálat esetén annak megállapítását, hogy a gyermek a magasabb összegű családi pótlékre jogosító betegségben szenved-e, mely autizmus esetén az alábbi diagnózisokat jelenti a magasabb összegű családi pótlékre jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 29.) ESzCsM rendelet 1. számú mellékletének II. része szerint:

1	Betegségcsoport megnevezése	Betű-jel	Szá-m-jel	Betegség BNO kódja	Betegség megnevezése
2	Pervazív fejlődési zavarok	N	1	F84.0	Gyerekkori autizmus (autizmus infantilis)
			1	F84.1	Atípusos autizmus
				F84.2-F84.9	Rett szindróma, Egyéb gyerekkori dezintegratív zavar, Mentális retardációval és sztereotip mozgászavarral társuló túlzott aktivitás, Asperger szindróma, Egyéb pervazív (átható) fejlődési zavar, Nem meghatározott pervazív (átható) fejlődési zavar

- a felülvizsgálat esetén, hogy a továbbiakban is jogosult-e, vagy nem tarthat igényt a magasabb mértékű ellátásra
- a legközelebbi felülvizsgálat időpontját (legkorábbi időpont 1 év, legkésőbbi időpont 5 év) vagy az állapot véglegességének tényét.

⁹ Cst. vhr. 9.§ (1) bekezdés

¹⁰ a magasabb összegű családi pótlékre jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet 1.§

¹¹ a magasabb összegű családi pótlékre jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet 3.§

Mi a teendője a szülőnek, ha a szakorvos igazolásával nem ért egyet?¹²

A magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 29.) ESzCsM rendelet szerinti formanyomtatványon kiadott igazolást megalapozó szakorvosi szakvélemény felülvizsgálatára irányuló eljárást a kormányhivatalnál, az igazolás kiállítását követő 15 napon belül lehet kezdeményezni. A szakvélemény felülvizsgálatára irányuló eljárást az igényelbíráló szerv is kezdeményezheti.

A kormányhivatal a felülvizsgálat kezdeményezéstől számított 8 napon belül felkéri a szakmailag illetékes szakfelügyelő főorvost a szakvélemény felülvizsgálatára.

A feladat elvégzésével megbízott szakfelügyelő főorvos a felülvizsgálati eljárása során új igazolást állít ki.

Mi történik akkor, ha a tartósan beteg, súlyosan fogyatékos gyermek állapota javul?¹³

Ha a tartósan beteg, súlyosan fogyatékos személy után - állapotának javulása miatt - a magasabb összegű családi pótlék már nem jár, a magasabb összegű ellátásra való jogosultság megszűnését követő hónaptól a családi pótlékot új összeggel kell folyósítani, feltéve, hogy egyébként az ellátásra való jogosultság fennáll. A kormányhivatal a családi pótlék új folyósítandó összegének megállapításával egyidejűleg intézkedik az utazási kedvezményre jogosító hatósági igazolvány bevonásáról és érvénytelenítéséről, és erről haladéktalanul tájékoztatja a Magyar Államkincstár központi szervét (Központot). A kormányhivatal felhívására az érvénytelen hatósági igazolványt vissza kell küldeni.

Jogosult-e a magasabb összegű családi pótlékban részesülő gyermek (személy) utazási kedvezményre?¹⁴

A magasabb összegű családi pótlékra való jogosultságot megállapító határozat alapján, annak véglegessé válásától számított nyolc napon belül a magasabb összegű családi pótlékban részesülőnek -, illetve annak, aki után magasabb összegű családi pótlék megállapításra került - a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló jogszabály szerinti utazási kedvezményre való jogosultságot igazoló hatósági igazolványt is kiállítanak. Az igazolvány kiállításáról és a jogosult részére történő megküldéséről a Magyar Államkincstár központi szerve (Központ) gondoskodik.

A hatósági igazolványt tehát nem kell külön igényelni, annak kiállítása automatikus, melyből az is következik, hogy az ellátástól függetlenül nem is igényelhető.

A hatósági igazolvány tartalmazza a magasabb összegű családi pótlékban részesülő személynek -, illetve annak, aki után magasabb összegű családi pótlék került megállapításra - a nevét, a magasabb összegű családi pótlék megállapításának tényét, a jogosultság fennállásának tényét, továbbá a hatósági igazolvány érvényességének időtartamát. A hatósági igazolvány a külön jogszabály szerinti igazolásban, szakvéleményben, illetve szakhatósági állásfoglalásban meghatározott felülvizsgálat időpontjáig, de legfeljebb 5 évig hatályos.

Milyen egyéb ellátásra jogosult az a gyermek, aki után magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak?

Ha a gyermek után magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak, **a gyermek jogosult utazási kedvezményre, közgyógyellátásra, valamint étkezési térítési díjkedvezményre.**

Kik a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából figyelembe vehető gyermekek?¹⁵

A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából azt a vér szerinti, örökbe fogadott vagy nevelt gyermeket kell figyelembe venni, aki az igénylő háztartásában él, és

- akire tekintettel a szülő, a nevelőszülő, a gyám családi pótlékra jogosult,
- aki köznevelési intézmény vagy szakképző intézmény tanulója vagy felsőoktatási intézményben első felsőoktatási szakképzésben, első alapképzésben, első mesterképzésben vagy első egységes, osztatlan képzésben részt vevő hallgató és rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik,
- aki a családi pótlékra saját jogán jogosult; vagy

¹² a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet 4.§

¹³ Cst. vhr. 12.§

¹⁴ Cst. vhr. 9.§ (2)-(3) bekezdés

¹⁵ Cst. 12.§ (1) bekezdés

- aki fogyatékosként szociális intézményi ellátásban részesül, feltéve, hogy őt a gyámhatóság nem vette nevelésbe, és a családi pótlékot igénylő - a kormányrendeletben foglaltak szerint - vele kapcsolatot tart fenn.

Kit lehet saját háztartásban nevelt gyermeknek tekinteni?¹⁶

A családi pótlékra való jogosultság szempontjából saját háztartásban nevelt, gondozott gyermeknek kell tekinteni azt a gyermeket (személyt) is

- aki kül- és belföldi tanulmányai folytatása vagy gyógykezelése okán átmeneti jelleggel tartózkodik a háztartáson kívül,
- akit szociális intézményben 30 napot meg nem haladóan helyeztek el, illetve a 30 napot meghaladó szociális intézményi elhelyezésére a tartós betegségére vagy súlyos fogyatékoságára tekintettel, az intézményben egyidejűleg nyújtott iskolai oktatáshoz vagy fejlesztő nevelési-oktatási tevékenységhez való hozzáférés biztosítása érdekében kerül sor, és a gyermek a szülő háztartásából csak átmeneti jelleggel kerül ki, vagy
- aki a szülő kérelmére átmeneti gondozásban részesül.

Ki minősül egyedülállónak az ellátás összegének megállapításánál?¹⁷

A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából egyedülállónak kell tekinteni azt a szülőt, gyámot is, aki saját maga, illetve akinek a házastársa, élettársa

- köznevelési intézmény vagy szakképző intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény első oklevelet szerző hallgatója és jövedelme nincs,
- vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesül,
- megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesül és egyéb jövedelme nincs,
- nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban vagy átmeneti bányászjáradékban részesül, feltéve, ha nyugdíjának, ellátásának összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, és egyéb jövedelme nincs,
- időskorúak járadékában, rokkantsági járadékban, hadigondozási járadékban részesül, és egyéb jövedelme nincs, illetve az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították,
- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és jövedelme nincs.

Milyen iratokat kell bemutatni az egyedülállóság igazolására?¹⁸

A kérelemhez csatolni kell,

- tanulói, hallgatói jogviszony fennállása esetén a köznevelési intézmény, a szakképző intézmény vagy a felsőoktatási intézmény erről szóló igazolását; (az igazolást tanulói jogviszony esetén minden év szeptember 30-áig, hallgatói jogviszony esetén minden év október 31-éig kell benyújtani.)
- nyugellátás, rehabilitációs járadék, korhatár előtti ellátás, szolgálati járandóság, táncművészeti életjáradék, átmeneti bányászjáradék, megváltozott munkaképességű személyek ellátása esetén a nyugdíjfolyósító szerv igazolását a nyugellátás formájáról és havi összegéről. Az igazolást minden év február 28-áig kell benyújtani;
- szociális és egyéb ellátás esetén az ellátás megállapításáról szóló határozat másolatát vagy a folyósító szerv igazolását.

A fenti esetekben a családi pótlék iránti kérelemhez mellékelni kell a jövedelemnyilatkozatot is.

Milyen tény vagy adatot kell bejelenteni a családi pótlékban részesülőnek?

A családi pótlék folyósításának, szüneteltetésének vagy a folyósítás felfüggesztésének időtartama alatt

- a gyermeknek az ellátásra jogosult háztartásából történő kikerülését,
- a gyermek, személy tartós betegségére, illetve súlyos fogyatékoságára okot adó körülmény megszűnését,
- a 18 éven felüli személy rendszeres jövedelmét,
- az ellátásra jogosult 3 hónapot meghaladó külföldi tartózkodásának tényét,
- az ellátásra jogosult egyedülállóságának megszűnését,
- az egyedülállóságot meghatározó körülmény megszűnését,

¹⁶ Cst. 12.§ (2) bekezdés

¹⁷ Cst. 12.§ (3) bekezdés

¹⁸ Cst. vhr. 14.§

- az ellátásra jogosult nevének, fizetési számlaszámának vagy lakcímének megváltozását,
- az Európai Unió tagállamában vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államban, illetve abban az államban, amelynek állampolgára az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján a szabad mozgás és tartózkodás joga tekintetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez (a továbbiakban: EGT-állam) történő munkavállalás vagy önálló vállalkozói tevékenység folytatásának tényét,
- az ellátásra jogosult családi állapotára, élettársi kapcsolatára vonatkozó adatában bekövetkezett változást, továbbá - ha az adatváltozás házasságkötésre, új bejegyzett élettársi vagy élettársi kapcsolat létesítésére tekintettel következett be - a házastárs, bejegyzett élettárs vagy élettárs természetes személyazonosító adatait, valamint lakcímét,
- ha a családi pótlék folyósításának időtartama alatt a nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezett gyermek három hónapot egybefüggően engedély nélkül távol van a kijelölt gondozási helyétől,
- ha a tartós külszolgálatot vagy tartós külföldi szolgálatot teljesítő személy vagy vele együtt élő házastársa, élettársa részére a gyermek után jogszabály alapján a tartós külszolgálatra vagy tartós külföldi szolgálatra tekintettel bármilyen jogcímen ellátást, díjat vagy támogatást állapítanak meg.

Milyen összegű a magasabb összegű családi pótlék (nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás) 2024-ben?

A magasabb összegű családi pótlék havi összege

- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén, valamint a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, a nevelőszülőnél elhelyezett, vagy a Gyvt. 72. § (1) bekezdése alapján ideiglenes hatállyal elhelyezett tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után, továbbá a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy esetén tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 23.300,- forint,
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 25.900,- forint,
- a saját jogon nevelési ellátásra jogosult tartósan beteg illetőleg súlyosan fogyatékos személy 20.300,- forint.¹⁹

A köznevelési vagy szakképző intézményben a tizennyolcadik életévének betöltését követően tanulmányokat folytató azon személyre tekintettel, aki után a tizennyolcadik életéve betöltéséig 23.300,- forint, vagy 25.900,- forint összegben folyósítottak iskoláztatási támogatást, az iskoláztatási támogatást továbbra is a korábban folyósított összegnek megfelelő összegben kell folyósítani. Más jogszabály alkalmazásában magasabb összegű családi pótléknak minősül az ellátás.²⁰

Hogyan folyósítják a családi pótléket?²¹

A családtámogatási ellátást utólag, a tárgy hónapot követő hónap 10. napjáig, fizetési számlára utalás esetében 3. napjáig kell folyósítani. A kiutalt és át nem vett ellátás ismételt folyósítását a folyósító szerv a jogosult kormányhivatalhoz benyújtott kérelme alapján teljesíti. Ha a kiutalt és át nem vett ellátás folyósításának sikertelensége a jogosult érdekkörében fennálló okra vezethető vissza, a kormányhivatal az ellátás ismételt folyósításával kapcsolatos tényleges, de legfeljebb 1.000,- forintban megállapított költségeit az ellátásból vonja le.

A folyósító szerv az augusztus hónapra járó ellátást a tárgy hónapban,

- kifizetési utalvánnyal történő kifizetés esetén augusztus 24-éig,
- fizetési számlára utalás esetén augusztus 26-áig folyósítja.

Mi történik abban az esetben, ha az óvodás, illetve a tanköteles, vagy tankötelezettsége megszűnését követően nevelési-oktatási intézményben vagy szakképző intézményben tanulmányokat folytató gyermek igazolatlanul mulaszt az iskolában?²²

¹⁹ Cst. 11.§ (1) bekezdés

²⁰ Cst. 11.§ (2) bekezdés

²¹ Cst. vhr. 4/C. § (4) és (6) bekezdések

²² Cst. 15.§

Ha az óvodai nevelésben való részvételre kötelezett, a tanköteles, vagy a tankötelezettsége megszűnését követően nevelési-oktatási intézményben vagy szakképző intézményben tanulmányokat folytató gyermek (személy) az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettségét megszegi, vagy a kötelező tanórai foglalkozások tekintetében igazolatlanul mulaszt, a nevelési-oktatási intézmény, illetve a szakképző intézmény vezetője

- az adott nevelési évben igazolatlanul mulasztott ötödik óvodai nevelési nap vagy az adott tanítási évben igazolatlanul mulasztott tizedik kötelező tanórai foglalkozás után felhívja a családi pótlék jogosultját a családi pótlék szüneteltetésének jogkövetkezményére,
- az adott nevelési évben igazolatlanul mulasztott huszadik óvodai nevelési nap vagy az adott tanítási évben igazolatlanul mulasztott ötvenedik kötelező tanórai foglalkozás után kezdeményezi a családtámogatási ügyben eljáró hatóságnál az ellátás szüneteltetését.

A nevelési-oktatási intézmény és a szakképző intézmény vezetője a fenti felhívásokat tájékoztatásul megküldi a gyámhatóság részére is.

Le lehet-e mondani a családi pótlékról?²³

A családi pótlékra jogosult személy az igényelbíráló szervnél megtett egyoldalú nyilatkozatával, indokolás nélkül lemondhat a számára megállapított családi pótlék vagy a családi pótlék általa meghatározott részének folyósításáról. A lemondó nyilatkozat a személyi jövedelemadóról szóló törvényben szabályozott családi kedvezmény érvényesítése szempontjából nem bír joghatással.

I.2. 0-16 éves korig alkalmazandó speciális rendelkezések

Ki a tanköteles gyermek?²⁴

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A szülő – legkésőbb az iskolakezdés évének január 18. napjáig benyújtott - kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart.

A tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. A felmentést engedélyező szerv dönt arról, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében tehet eleget.

A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.

Folyósítható-e az iskoláztatási támogatás, ha a tanköteles gyermek tanulói jogviszonya szünetel?²⁵

Az iskoláztatási támogatást a tankötelezettség fennállása alatt a tanulói jogviszony szünetelésének időtartamára is folyósítják.

I.3. 16-18 éves kor között alkalmazandó speciális rendelkezések

²³ Cst. 6.§ (1) bekezdés

²⁴ Nkt. 45.§

²⁵ Cst. 8.§ (4) bekezdés

***Mely esetben lehet nevelési ellátást folyósítani a tizenhatodik életévét betöltött, de 18. életévét nem meghaladó, fogyatékossgal élő, tanulmányokat nem folytató gyermek után?*²⁶**

Nevelési ellátásra jogosult - a gyermekre tekintettel folyósított iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától a gyermek tizennyolcadik életévének betöltéséig a szülő

- a tizenhatodik életévét betöltött, a sajátos nevelési igény tényét megállapító szakértői vélemény alapján középsúlyosan vagy súlyosan értelmi fogyatékos, illetve siketvak gyermekre tekintettel,
- azon tizenhatodik életévét betöltött gyermekre tekintettel, aki tankötelezettségét fejlesztő nevelés-oktatás, vagy fejlesztő iskolai oktatás keretében teljesítette,
- a fentiekén túl a tizenhatodik életévét betöltött azon gyermekre tekintettel, aki a tankötelezettsége megszűnését követően súlyos betegsége vagy fogyatékossga következtében önálló életvitelre képtelen és önkiszolgálási képessége hiányzik.

Milyen iratot kell csatolni a nevelési ellátás megállapítása iránti kérelemhez, ha a nevelési ellátás megállapítását arra a 16. életévét betöltött gyermekre tekintettel kéri, akinek a tankötelezettsége megszűnését követően súlyos betegsége vagy fogyatékossga következtében önálló életvitelre képtelen és önkiszolgálási képessége hiányzik?

Ebben az esetben a nevelési ellátás iránti kérelemhez csatolni kell a gyermeket kezelő szakorvos igazolását a gyermek önálló életvitelre képtelen állapotáról és az önkiszolgálási képességének hiányáról. A kezelőorvos az igazolást akkor állítja ki, ha a gyermek állapotában annak nagykorúságáig kedvező változás nem várható.²⁷

Kit tekintünk önálló életvitelre nem képes gyermeknek?

Aki

- a mindennapi életviteléhez, társadalmi életben való részvételéhez szükséges tevékenységeket testi, illetve érzékszervi fogyatékossga vagy az azzal összefüggő kommunikációs képtelenség miatt még a szükség szerinti segédeszköz igénybevételével sem képes más személy közreműködése nélkül elvégezni, vagy
- a mindennapi életvitelében értelmi fogyatékossga miatt állandó felügyeletet, irányítást igényel, mivel térben és időben tájékozódni nem tud, a lakásban nem képes egyedül élni anélkül, hogy ez önmagára vagy másokra nézve veszélyt ne jelentene, továbbá a pénz értékét nem ismeri, így a mindennapi élet szintjén önálló gazdálkodásra képtelen.²⁸

***Mely esetekben hiányzik az önkiszolgáló képessége a gyermeknek?*²⁹**

Ha mások személyes segítsége nélkül nem képes

- étkezni,
- tisztálkodni,
- öltözködni,
- illemhelyet használni vagy
- lakáson belül - a szükség szerinti segédeszköz igénybevétele mellett sem - közlekedni.

I.4. 18-23 éves kor között, továbbá a fogyatékossga fennállásának időtartama alatt, korhatár nélkül alkalmazandó speciális rendelkezések

Ki jogosult saját jogán családi pótlékra (nevelési ellátásra)?

Saját jogán jogosult nevelési ellátásra a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától.³⁰

²⁶ Cst. 7.§ (3) bekezdés

²⁷ Cst. vhr. 9.§ (1) bekezdés c) pont

²⁸ Cst. vhr. 9.§ (1d) bekezdés

²⁹ Cst. vhr. 9.§ (1e) bekezdés

³⁰ Cst. 7.§ (2) bekezdés

A 20. életévét betöltött sajátos nevelési igényű gyermek esetén milyen igazolást kell benyújtani a családi pótlék (iskoláztatási támogatás) legfeljebb 23 éves korig történő folyósításához?

A sajátos nevelési igényű tanuló esetében a családi pótléknak a 23 éves korig történő folyósításához **a tanulói jogviszony fennállásának igazolása** mellett a jogosult **írásban bejelenti a kormányhivatalnak a sajátos nevelési igény tényét megállapító, pedagógiai szakszolgálatként működő tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság vagy az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző bizottság megnevezését és címét, valamint a szakértői vélemény számát és annak érvényességét.**³¹

A bejelentést - feltéve, hogy a tanuló a középiskolai tanulmányokat vagy a szakképző intézményben az adott tanév végén nem fejezi be - először annak a tanévnek a végéig kell az megtenni, amelyben a sajátos nevelési igényű tanuló a 20. életévét betölti. Amennyiben a szakértői vélemény alapján a tanuló felülvizsgálata nem szükséges – feltéve, hogy a tanulói jogviszonya fennáll –, a sajátos nevelési igény tényét nem kell újból bejelenteni. Amennyiben a tanulói jogviszony megszűnt és a családi pótlékre való jogosultság megszüntetésre került, de a 20. életévének betöltését követően a sajátos nevelési igényű tanuló ismét tanulói jogviszonyt létesít, akkor a fenti bejelentést a családi pótlék iránti kérelemmel egyidejűleg meg kell tenni.³²

Lehet-e a rendszeres jövedelemmel rendelkező nagykorú gyermek részére, vagy utána családi pótlékot folyósítani?³³

Amennyiben a tizennyolcadik életévét betöltött személynek rendszeres jövedelme van, úgy a rá tekintettel vagy a részére megállapított családi pótlék folyósítását a negyedik hónaptól mindaddig szüneteltetni kell, amíg rendszeres jövedelemmel rendelkezik. **Kivétel ezen főszabály alól az a tizennyolcadik életévét betöltött fogyatékossgal élő, vagy tartósan beteg személy, aki az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától saját jogán jogosult nevelési ellátásra, vagyis az ilyen személy a magasabb összegű családi pótlék folyósítása mellett is rendelkezhet rendszeres jövedelemmel.**

Mit tekintünk rendszeres jövedelemnek?³⁴

Jövedelemnek minősül az a személyi jövedelemadóról szóló törvényben adóköteles jövedelemként meghatározott – belföldről vagy külföldről származó – vagyoni érték, bevétel, amelynek havi összege meghaladja a mindenkori legkisebb **munkabér (2024-ben 266.800,- Ft)** összegét.

Rendszeres jövedelemnek a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelmet tekintjük.

Nagykorú személynek orvosi igazolást kell-e benyújtani az igénybejelentéskor?³⁵

A tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos személy akkor jogosult a magasabb összegű családi pótlékre, ha a rehabilitációs hatóság állásfoglalása vagy 2009. október 1-jét megelőzően kiadott - külön jogszabályban foglaltak szerint szakhatósági állásfoglalásnak minősülő - szakvéleménye szerint 18. életévének betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett. Esetében a magasabb összegű családi pótlékot, azaz a nevelési ellátást az iskoláztatási támogatásra való jogosultságának megszűnését követően állapítják meg.

Ha a nagykorú személy munkaképesség-csökkenését vagy egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv vagy jogelődjének hatályos határozata, szakhatósági állásfoglalása vagy szakvéleménye nem állapítja meg, a kormányhivatal a kérelmező által másolatban benyújtott orvosi dokumentáció vagy személyes vizsgálat alapján szakkérdésként vizsgálja a következőket:

- az egészségkárosodás mértéke és az egészségkárosodásnak a kérelmező 18. életéve előtti fennállása,
- az egészségkárosodás felülvizsgálatának szükségessége,
- a felülvizsgálat szükségessége esetén annak időpontja.

³¹ Cst. vhr. 7/A.§ (1) bekezdése

³² Cst. vhr. 7/A. § (2)-(3) bekezdések

³³ Cst. 14.§

³⁴ Cst. 4.§ i) ésj) pont

³⁵ Cst. vhr. 9.§ (1b) bekezdés

Meddig folyósítható a magasabb összegű családi pótlék?³⁶

A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel vagy személy részére járó magasabb összegű családi pótlék annak a hónapnak a végéig jár, ameddig a betegség, súlyos fogyatékoság fennállását igazolták. Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeknél, ha állapota végleges, 18. éves koráig újabb igazolás benyújtására nincs szükség.

18 éves kor után milyen más ellátások igényelhetők a családi pótlék helyett vagy mellett?

A családi pótlék helyett fogyatékosági támogatás is igényelhető. Ha valaki emellett dönt, úgy célszerű a fogyatékosági támogatás iránti kérelmet úgy beadni, hogy annak megállapítása esetére az igénylő már a kérelem benyújtásakor lemond a magasabb összegű családi pótlékról. Ezen nyilatkozat megtételére a kérelem formanyomtatványán lehetőség van. A fogyatékosági támogatás mellé is jár az utazási kedvezmény, továbbá a fogyatékosággal élő személyt adókedvezmény is megilleti, ugyanakkor a családi adókedvezményt a szülő a továbbiakban nem tudja igénybe venni. A fogyatékosági támogatás havi összege egyébként magasabb, mint a családi pótléké, továbbá a nyugdíjmelés mértékével minden évben növekszik.

A családi pótlék – vagy a fogyatékosági támogatás – mellett igényelhető továbbá rokkantsági járadék vagy megváltozott munkaképességű munkavállalók ellátásai (rokkantsági ellátás vagy rehabilitációs ellátás), ezek hiányában pedig egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (aktív korúak ellátása).

II. Gyermekgondozást segítő ellátás (GYES)

Ki és mely időtartamig jogosult a gyermekgondozást segítő ellátásra?

Gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult a szülő, a kiskorú szülő, ha a gyermekének nincs gyámja, vagy ha a tizenhatodik életévét betöltött kiskorú szülő a saját háztartásában nevelt gyermekének gyámjával nem él egy háztartásban, valamint a gyám - kivéve a gyermekvédelmi gyám és a kizárólag egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt nevelőszülő - a saját háztartásában nevelt

- a gyermek 3. életvének betöltéséig
- ikergyermekek esetén a tankötelessé válás évének végéig. (A gyermek tankötelessé válásának időpontjaként legfeljebb a gyermek 10. életéve betöltésének napját kell érteni. Amennyiben ikergyermek esetén a tankötelessé válás éve nem egyezik meg, úgy az ellátást a legkésőbb tankötelessé váló gyermek tankötelessé válása évének végéig folyósítják, legfeljebb a gyermekek tizedik életvének betöltéséig, változatlan összegben. (a jogosult köteles benyújtani kormányhivatalhoz a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 45. § (4) bekezdése szerinti döntést a tankötelezettség kezdetéről, ha a gyermek tankötelezettsége nem abban az évben kezdődik, amely év augusztusának 31. napjáig a hatodik életévét betölti.)
- **a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek tizedik életvének betöltéséig.³⁷**

Ki minősül szülőnek?

A vér szerinti, az örökbe fogadó szülő, a szülővel együtt élő házastárs, az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van, valamint a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él, és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja.

Ha a gyermek a gyermekgondozást segítő ellátásra jogosító életkort már betöltötte, örökbefogadása esetén az örökbefogadó szülő jogosult gyermekgondozási segélyre?³⁸

³⁶ Cst. 11.§ (3) bekezdés

³⁷ Cst. 20.§ (1) bekezdés

³⁸ Cst. 20/B.§ (1), (2) és (3) bekezdései

A gyermek örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezésének időpontjától számított hat hónap időtartamig gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult az örökbefogadó szülő, ha a gyermek a harmadik, tartósan beteg gyermek esetén a tizedik életévét már betöltötte.

Amennyiben a gyermek a gyermekgondozást segítő ellátásra jogosító életkort (3. életév, ikergyermekek esetén a tankötelessé válás éve, tartósan beteg gyermek esetén 10. életév) az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezést követő hat hónapon belül tölti be, akkor az örökbefogadó szülő ellátásra való jogosultsága a gyermek gyermekgondozást segítő ellátásra jogosító életkorának betöltését követően a jogosultság kezdő időpontjától számított hat hónap elteltéig meghosszabbodik.

Az örökbefogadó szülő ebben az esetben az ellátás folyósítása mellett kereső tevékenységet heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat.

Az örökbefogadó szülő részére mely időponttól állapítható meg a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság?

Az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezésének időpontjától.

***Mely esetben nem jogosult az örökbefogadó szülő a gyermekgondozást segítő ellátásra?*³⁹**

- házastársi vagy rokoni örökbefogadás esetén,
- ha a gyermeket már a gondozásba vétel időpontját megelőzően legalább egy éven át folyamatosan saját háztartásában nevelte, vagy
- ha a gyermek után örökbefogadói díjban részesül vagy részesült.

***Mennyi a gyermekgondozást segítő ellátás összege?*⁴⁰**

Az ellátás havi összege azonos azonos a szociális vetítési alap összegével (2024-ben 28.500,- forint) töredékhónap esetén egy naptári napra a havi összeg harmincad része jár.

***Iker gyermekek nevelése esetén mennyi a gyermekgondozást segítő ellátás összege?*⁴¹**

Az ellátás havi összege ikergyermekek esetén azonos azonos a szociális vetítési alap összegével mindenkor legkisebb összegének (28.500,- Ft) és az ikergyermekek számának szorzatával.

***Hány gyermek után folyósítható a gyermekgondozást segítő ellátás?*⁴²**

Legfeljebb két gyermek után lehet ellátást folyósítani.

Egyazon várandósságból született ikergyermekeket egy gyermekként kell figyelembe venni, ezért így a később született testvér után is megállapítható a gyermekgondozást segítő ellátás.

A tartósan beteg, illetve súlyos fogyatékos gyermeket nevelő szülő részére meddig állapítják meg a gyermekgondozást segítő ellátást?

Ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, 10. életévének betöltéséig állapítják meg az ellátást.

Ha a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel családi pótlék iránti kérelmet még nem nyújtottak be, a gyermekgondozást segítő ellátás iránti kérelemhez csak akkor kell csatolni a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló miniszteri rendelet szerinti igazolás másolatát, ha a szakorvos az igazolást az EESZT útján nem tudja továbbítani. Ha a gyermek a gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának ideje alatt válik tartósan beteggé vagy súlyosan fogyatékosná, és a szakorvos az erről szóló orvosi igazolást az EESZT útján továbbítja, vagy az ellátásra jogosult az orvosi igazolás másolatát benyújtja az igényelbíráló szervnek, az igényelbíráló szerv hivatalból felülvizsgálja a családi pótlék összegét és a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság időtartamát.⁴³

³⁹ Cst. 20/B.§ (2a) bekezdés

⁴⁰ Cst. 26.§ (1) bekezdés

⁴¹ Cst. 26.§ (1) bekezdés

⁴² Cst. 25.§ (3) bekezdés

⁴³ Cst. vhr. 19.§ (7) bekezdés

A szülőn kívül kinek lehet gyermekgondozást segítő ellátás megállapítani?

A gyermek szülőjének vér szerinti, örökbe fogadó szülője, továbbá annak együtt élő házastársa részére, ha

- a gyermek az első életévét betöltötte,
- a gyermek gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik,
- a gyermek szülei írásban nyilatkoznak arról, hogy a gyermekgondozást segítő ellátásról lemondanak és egyetértenek a gyermekgondozást segítő ellátásnak nagyszülő részéről történő igénylésével, és
- a szülő háztartásában nincs másik olyan gyermek, akire tekintettel gyermekgondozást segítő ellátást folyósítanak.⁴⁴

A nagyszülő részére a gyermekgondozási segélyre való jogosultság a fenti feltételek fennállása esetén kizárólag akkor állapítható meg, ha⁴⁵

- ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és
- a jogosultsági feltételek a szülő esetében is fennállnak.

Érinti-e a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát, ha a szülő a gyermek után gyermekápolási táppénzt vesz igénybe?⁴⁶

Nem, a nagyszülő ellátásra ez esetben is jogosult.

Mely esetben kell megszüntetni a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát?⁴⁷

A nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát akkor is meg kell szüntetni, ha olyan kizáró körülmény áll be, amely a szülő az ellátásnak saját maga általi igénybevétele esetén a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságának elvesztését vonná maga után.

Jogosult-e a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra, ha az édesanya napi 8 órában folytat kereső tevékenységet?

A nagyszülő abban az esetben is jogosult az ellátásra, ha a szülő napi 8 órában folytat kereső tevékenységet.

A rehabilitációs ellátásban, vagy rokkantsági ellátásban részesülő személy jogosult a gyermekgondozást segítő ellátásra?

Igen a rehabilitációs vagy rokkantsági ellátásban részesülő személyek is kérhetik az ellátás megállapítását.

Van-e lehetőség a gyermekgondozást segítő ellátás méltányossági alapon történő engedélyezésére?

Igen, a kérelmet benyújtó személy lakcíme szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal vezetője – méltányossági jogkörben eljárva – gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságot

- megállapíthat a gyermeket nevelő személynek, ha a gyermek szülei a gyermek nevelésében három hónapot meghaladóan akadályoztatva vannak;
- megállapíthatja, illetőleg meghosszabbíthatja a gyermek általános iskolai tanulmányainak megkezdéséig, legfeljebb azonban a gyermek 8. életévének betöltéséig, ha a gyermek betegsége miatt a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem gondozható.⁴⁸

Mely szervhez kell benyújtani a méltányossági kérelmet?

A gyermekgondozást segítő ellátás megállapítására, illetve meghosszabbítására irányuló kérelmet a formanyomtatványon kell benyújtani 2020. február 29-ig a járási hivatalhoz, 2020. március 1-jétől a fővárosi illetőleg megyei kormányhivatalhoz, tekintettel arra, hogy a gyermekgondozást segítő ellátás méltányosságból történő megállapítására, meghosszabbítására irányuló eljárásban a kormányhivatal vezetője jár el.

⁴⁴ Cst. 20/A.§ (1) bekezdés

⁴⁵ Cst. 20/A.§ (4) bekezdés

⁴⁶ Cst. 20/A.§ (6) bekezdés

⁴⁷ Cst. 20/A.§

⁴⁸ Cst. 22.§

Milyen igazolást kell csatolni a méltányossági kérelemhez?

A kérelemhez csatolni kell az igényben megjelölt októl függően:

- a szülők nyilatkozatát a gyermeknevelésben való akadályoztatásukról;
- a fekvőbeteg-gyógyintézet gyermekgyógyász, vagy gyermekpszichiáter szakorvosának igazolását arról, hogy a gyermek a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben nem gondozható, nevelhető.

Lehet-e a gyermekgondozást segítő ellátás folyósítása alatt munkát végezni?⁴⁹

A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő szülő kereső tevékenységet a gyermek fél éves koráig nem folytathat, azt követően azonban időbeli korlátozás nélkül dolgozhat.

Milyen feltételekkel dolgozhat a kiskorú szülő gyermekének gyámja?⁵⁰

A kiskorú szülő gyermekének gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő gyámja időkorlátozás nélkül folytathat kereső tevékenységet.

A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő nagyszülő milyen feltételekkel folytathat kereső tevékenységet?⁵¹

A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő nagyszülő kereső tevékenységet a gyermek hároméves kora után, heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkavégzés kizárólag az otthonában történik.

Az ikergyermekeket nevelő szülőknek milyen összegű gyermekgondozást segítő ellátást folyósítanak, ha keresőtevékenységet folytat?

Az ikergyermekeket nevelő szülő gyermekgondozást segítő ellátásának havi összege a keresőtevékenység folytatása mellett is azonos a szociális vetítési alap összegének (28.500,- Ft) és az ikergyermekek számának szorzatával.

Előzetesen be kell-e jelenteni a munkáltatónak, ha a szülő meg kívánja szakítani a fizetés nélküli szabadságot?

A munkavállaló a fizetés nélküli szabadság igénybevételét legalább tizenöt nappal korábban írásban köteles bejelenteni.

A fizetés nélküli szabadság a munkavállaló által megjelölt időpontban, de legkorábban a szabadság megszüntetésére irányuló jognyilatkozat közlésétől számított harmincadik napon szűnik meg.

Hány nap szabadság illeti meg a munkába való visszatérésekor azt a szülőt, aki gyermeke gondozása céljából fizetés nélküli szabadságot vett igénybe?

A szabadság megállapítására a Munka Törvénykönyve⁵² az irányadó, mely kimondja:

A munkavállalót minden munkaviszonyban töltött naptári évben rendes szabadság illeti meg, amely alap- és pótszabadságból áll.

Munkában töltött időnek minősül, ezért szabadság jár a következő időtartamokra:

- a munkaidő-beosztás alapján történő munkavégzési kötelezettség alóli mentesülés,
- a szabadság,
- a szülési szabadság,
- **a gyermek gondozása céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság első hat hónapjának,**
- a naptári évenként harminc napot meg nem haladó keresőképtelenség,
- a tényleges önkéntes tartalékos katonai szolgálatteljesítés három hónapot meg nem haladó,
- a munkavégzés alóli mentesülésnek a jogszabályban meghatározott esetei (pl. ilyen az emberi reprodukciós eljárással összefüggő, egészségügyi intézményben történő kezelés).

⁴⁹ Cst. 21.§ (1) bekezdés

⁵⁰ Cst. 21.§ (2) bekezdés

⁵¹ Cst. 21./A.§ (1) bekezdés

⁵² 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.)

Az alapszabadság mértéke húsz munkanap.

A szabadság a munkavállaló

- huszonötödik életévétől huszonegy;
- huszonnyolcadik életévétől huszonkettő;
- harmincegyedik életévétől huszonhárom;
- harmincharmadik életévétől huszonnégy;
- harmincötödik életévétől huszonöt;
- harminchetedik életévétől huszonhat;
- harminckilencedik életévétől huszonhét;
- negyvenegyedik életévétől huszonnyolc;
- negyvenharmadik életévétől huszonkilenc;
- negyvenötödik életévétől harminc

munkanapra emelkedik.

A gyermekgondozást segítő ellátás folyósítása alatt el lehet-e helyezni a gyermeket a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézménybe?⁵³

Igen,

- ha a gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult tanulói jogviszony keretében köznevelési intézményben a nappali oktatás munkarendje szerint vagy szakképző intézményben nappali rendszerben tanul, illetve hallgatói jogviszony keretében felsőoktatási intézmény nappali tagozatos hallgatója, vagy
- ha a napközbeni ellátást biztosító intézményben elhelyezett gyermek a szülőnek folyósított ellátás esetén félévesnél idősebb, vagy a nagyszülő részére folyósított ellátás esetén három évesnél idősebb.

Nem minősül szociális intézményi elhelyezésnek a gyermek rehabilitációs, habilitációs célú foglalkoztatására irányuló napközbeni intézményi elhelyezése.

III. A családtámogatási ellátásokra (családi pótlék, gyes, stb.) vonatkozó közös szabályok

III.1. Az igényelbírálás szabályai

Milyen formában kell kérni a családtámogatási ellátás megállapítását?

A családtámogatási ellátásra való jogosultság megállapítása iránti kérelmet a Magyar Államkincstár központi szerve (Központ) által e célra rendszeresített formanyomtatványon vagy az annak megfelelő adattartalommal rendelkező elektronikus űrlapon kell benyújtani.⁵⁴ A családtámogatási ügyekben az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét önálló portálon megjelenő, de az ügyfélkapuhoz csatlakozó szolgáltatással biztosítják.

Hol lehet benyújtani a családtámogatási ellátás megállapítása iránti kérelmet?

A kérelem postai úton vagy személyesen benyújtható

- a fővárosi és vármegyei kormányhivatal ügyfélszolgálatánál,
- a fővárosi és vármegyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalánál vagy az integrált ügyfélszolgálatnál (kormányablak), vagy
- a kérelmező munkahelyén működő társadalombiztosítási kifizetőhelyen.

A családtámogatási ellátás megállapítására benyújtott kérelem esetén a kérelmező természetes személyazonosító adatait érvényes személyazonosító igazolvány vagy a személyazonosság igazolására alkalmas más hatósági igazolvány bemutatásával, vagy másolatának csatolásával kell igazolni. A gyermekgondozási támogatások valamelyikével kapcsolatos kérelem esetén az adóazonosító jelet hatósági igazolvány vagy hatósági bizonyítvány bemutatásával, vagy másolatának csatolásával kell igazolni.⁵⁵

⁵³ Cst. vhr. 22.§ (1) és (4) bekezdései

⁵⁴ Cst. vhr. 1.§ (1) bekezdés

⁵⁵ Cst. vhr. 1.§ (2), (2a) és (3) bekezdései

Mely szerv állapítja meg a családtámogatási ellátást?

A fővárosi és vármegyei kormányhivatal.

A Kormány központi családtámogatási szervként a Magyar Államkincstár Központot jelöli ki.⁵⁶

Méltányossági ügyekben a kérelmet benyújtó személy lakcíme szerint illetékes kormányhivatal vezetője jár el.

Nemzetközi ügyekben mely szervek járnak el?

A **Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kormányhivatal** az illetékes, ha az ügyfél lakcíme, ennek hiányában utolsó magyarországi lakcíme

- Budapest Főváros,
- Győr-Moson-Sopron vármegye,
- Komárom-Esztergom vármegye, vagy
- Pest vármegye;

A **Vas Vármegyei Kormányhivatal** az illetékes, ha az ügyfél lakcíme, ennek hiányában utolsó magyarországi lakcíme

- Baranya vármegye,
- Bács-Kiskun vármegye,
- Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye,
- Békés vármegye,
- Csongrád vármegye,
- Hajdú-Bihar vármegye,
- Heves vármegye,
- Fejér vármegye,
- Jász-Nagykun-Szolnok vármegye,
- Nógrád vármegye,
- Somogy vármegye,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye,
- Tolna vármegye,
- Vas vármegye,
- Veszprém vármegye, vagy
- Zala vármegye közigazgatási területén van.

Egyéb esetben Budapest Főváros Kormányhivatala.**A Magyar Államkincstár Központ jár el:**

- az anyasági támogatás tekintetében a nem Magyarország területén élő, külföldön született,
- a hazai anyakönyvezés végzésére kijelölt anyakönyvi szerv által anyakönyvezett, magyar állampolgárságú gyermek esetén vagy
- a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény alapján kiadott „Magyar igazolvánnyal” rendelkező gyermek esetén, feltéve, hogy a gyermek lakóhelye szerinti szomszédos állam joga szerint a magyar állampolgárság felvétele a szomszédos állam szerinti állampolgárságtól való megfosztással jár,
- a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos, hatósági döntést nem igénylő, kizárólag adatcserére vagy adatigazolásra irányuló eljárásban.

A gyermeknevelési támogatás megállapítására irányuló, valamint a gyermekgondozást segítő ellátás nagyszülő részére történő megállapítására irányuló eljárásban családtámogatási kifizetőhely nem járhat el.

Mikortól jár az ellátás, illetve visszamenőleg meg lehet-e állapítani?

A családtámogatási ellátás a kérelem benyújtásának időpontjától jár, feltéve, hogy a benyújtás időpontjában a jogosultság fennáll. A családtámogatási ellátást visszamenőleg, legfeljebb a kérelem benyújtásának napját megelőző második hónap első napjától kell megállapítani, ha a jogosultság már ettől az időponttól kezdve fennállt.⁵⁷

⁵⁶ Cst. vhr. 1/A.§

⁵⁷ Cst. 37.§ (1) bekezdés

Ki folyósítja az ellátásokat?

A családtámogatási ellátást a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság folyósítja. A folyósító szerv az ellátást

- a jogosult, vagy
- ha a jogosult nevében az ellátás megállapítása iránti kérelmet a törvényes képviselője ellátó személy nyújtotta be, a jogosult 16. életévének betöltéséig a törvényes képviselő pénzforgalmi szolgáltatójánál vezetett fizetési számlájára utalja, vagy kifizetési utalványon kiutalja.⁵⁸

Hogyan folyósítják az ellátást?

A családtámogatási ellátást utólag, a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig, fizetési számlára utalás esetében 3. napjáig kell folyósítani. A kiutalt és át nem vett ellátás ismételt folyósítását a folyósító szerv a jogosult járási hivatalhoz benyújtott kérelme alapján teljesíti. Ha a kiutalt és át nem vett ellátás folyósításának sikertelensége a jogosult érdekkörében fennálló okra vezethető vissza, a járási hivatal az ellátás ismételt folyósításával kapcsolatos tényleges, de legfeljebb 1.000,- forintban megállapított költségeit az ellátásból vonja le.

A folyósító szerv az augusztus hónapra járó ellátást a tárgyhónapban,

- kifizetési utalvánnyal történő kifizetés esetén augusztus 24-éig,
- fizetési számlára utalás esetén augusztus 26-áig folyósítja.⁵⁹

Mi történik akkor, ha az ellátás elutasítása, megállapítása nem a jogszabályok szerint történt?

Ha a kérelem elbírálása után megállapítást nyer, hogy a kérelmet jogszabálysértő módon elutasították, vagy alacsonyabb összegű ellátást állapítottak meg, illetőleg folyósítottak, úgy a jogszabálysértés megállapításától visszafelé számított öt éven belül járó összeget ki kell fizetni.⁶⁰

Mi történik a jogosult halála esetén a fel nem vett ellátással?

A jogosult halála esetén az esedékes és fel nem vett ellátás – az anyasági támogatás kivételével - azt a személyt illeti meg, aki az elhalálozást követően a gyermek neveléséről saját háztartásában gondoskodik. A családi pótlékra saját jogon jogosult személy halála esetén az elhalálozás hónapjára járó ellátást a vele közös háztartásban együtt élő közeli hozzátartozó, ennek hiányában az elhunyt tartására annak elhalálozásakor jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles személy, ennek hiányában az elhunyt örököse veheti fel, a halál napjától számított – az örökös esetében a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedésétől számított – egy éven belül. Az ellátást – az anyasági támogatás kivételével - az esedékességtől számított egy éven belül lehet felvenni.⁶¹

Az ellátások iránti kérelmek benyújtásakor kell-e illetéket fizetni?

Az ellátás iránti igény érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás illeték- és költségmentes.⁶²

Mit kell tudni a bejelentési kötelezettségről?

Az ellátásra jogosult az igényelbíráló szervnek 15 napon belül köteles bejelenteni minden olyan tény, adatot, amely a jogosultságot, vagy annak összegét érinti.⁶³

III.2. Jogalap nélkül felvett ellátás***Ki veszi fel jogalap nélkül az ellátást?***

Jogalap nélkül veszi igénybe az ellátást az a személy, aki

- arra nem jogosult, vagy
- kevesebb összegre jogosult, mint amelyet számára folyósítottak.⁶⁴

⁵⁸ Cst. vhr. 4/C.§ (1)-(2) bekezdései

⁵⁹ Cst. vhr. 4/C.§ (4) és (6) bekezdései

⁶⁰ Cst. 38.§ (1) bekezdés

⁶¹ Cst. 38.§ (2), (2a) és (3) bekezdései

⁶² Cst. 40.§

⁶³ Cst. 39.§

⁶⁴ Cst. 41.§ (1) bekezdés

Mi a teendő a jogalap nélkül felvett ellátással?

Az, aki ellátást jogalap nélkül vett fel, köteles azt visszafizetni, ha erre a felvételtől számított harminc napon belül határozattal kötelezték. Ezen idő elteltével a jogalap nélkül felvett ellátást attól lehet visszakövetelni, akinek az ellátás felvétele felróható, feltéve, hogy a felvételtől vagy az ellátás megszűnésétől kevesebb, mint öt év telt el.⁶⁵

Mikor róható fel valakinek az ellátás felvétele?

Az ellátásban részesülő tudta, hogy az ellátás őt nem illeti meg, de ennek ellenére ő azt felvette, továbbá, ha az ellátásban részesülő a saját gondatlanságából fakadóan nem tudta, hogy az ellátás őt nem illeti meg, de a körülményekből az következik, hogy ezt tudnia kellett volna.⁶⁶

Hogyan értesül az érintett visszafizetési kötelezettségéről?

A jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetéséről határozatban dönthetnek.

Ki dönt a visszafizetésről?

A jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetésére kötelező határozatot az ellátás jogosulatlan igénybevételét megállapító szerv hozza meg.⁶⁷

Az igényelbíráló szerv meddig érvényesítheti a követelést?

Az igényelbíráló szerv a követelést a jogalap nélkül felvett ellátás utolsó kifizetésétől számított öt éven belül érvényesítheti. Ha a követelésre alapot adó magatartás a bíróság jogerős ítélete szerint bűncselekmény, úgy a követelés öt éven túl is érvényesíthető mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.⁶⁸

Hogyan történik az ellátás levonása?

A levonást végleges visszafizetésre kötelező határozat alapján lehet megkezdeni. A levonással meg nem térült, illetőleg a túlfizetés összegére tekintettel csak hosszabb idő alatt megtérülő követelés összegét az ellátást igénybe vevő keresetéből is le lehet vonni.

Ha a fizetésre kötelezett szerv, személy a fizetésre kötelező határozat véglegessé válásától számított tizenöt napon belül fizetési kötelezettségét nem teljesíti, úgy a központi családtámogatási szerv megteszi a követelés végrehajtásához szükséges intézkedéseket.⁶⁹

Lehet-e a jogosulatlanul felvett ellátás visszafizetése alól mentességet kérni?

A jogalap nélkül kifizetett és végleges határozat alapján visszakövetelt családtámogatási ellátás összegét a magánszemély kérelmére a központi családtámogatási szerv vezetője kivételes méltányosságból elengedheti vagy mérsékelheti, ha annak megfizetése az adós és a vele együtt élő közeli hozzátartozó megélhetését súlyosan veszélyezteti, a követelés még folyósított ellátásból vagy keresetből történő levonás útján nem téríthető meg, és a követelés adóhatósági végrehajtása nincs folyamatban.

A jogalap nélkül kifizetett és végleges határozat alapján visszakövetelt családtámogatási ellátás összegét a magánszemély kérelmére a központi családtámogatási szerv vezetője méltányosságból elengedheti, ha a visszafizetésre kötelezett személy az ellátás teljes összegét az arra jogosult személynek átadta, a felvett ellátás összege nem haladja meg a jogosultat megillető összeget és a jogosult nem részesült egyidejűleg az ellátásban.⁷⁰

A visszakövetelt családtámogatási ellátás mely esetben veszélyezteti súlyosan a megélhetést?

Ha a közös háztartásban élő családban

- az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének kétszeresét (57.000,- Ft) vagy

⁶⁵ Cst. 41.§ (2) és (3) bekezdések

⁶⁶ Cst. 41.§ (4) bekezdés

⁶⁷ Cst. 43.§ (1) bekezdés

⁶⁸ Cst. 42.§ (2) bekezdés

⁶⁹ Cst. 43.§ (3) és (4) bekezdései

⁷⁰ Cst. 43.§ (5) és (6) bekezdései

- magasabb összegű családi pótlékra jogosító gyermek, vagy magasabb összegű családi pótlékra vagy fogyatékosági támogatásra jogosult személy él vagy
- három vagy több kiskorú ellátásáról kell gondoskodni.⁷¹

Hol kell benyújtani a méltányossági kérelmet?

A méltányossági kérelmet a visszafizetésre kötelező határozatot hozó szervnél kell benyújtani. Ha a jogalap nélkül felvett ellátás jogosultnak történő átadása és annak átvétele közokirattal nem igazolható, a kérelemhez csatolni kell a jogalap nélkül felvett ellátás jogosultnak történő átadásáról és annak átvételéről szóló – az átadott összeg megjelölését és az átadás időpontját is tartalmazó – nyilatkozatot. A nyilatkozatot magánokirati formába kell foglalni, valamint el kell látni az átadó és az átvevő személy aláírásával.⁷²

IV. Gyermek után járó szabadság

IV.1. A gyermek után járó szabadság

Mikor köteles a munkavállaló fizetés nélküli szabadságot biztosítani a szülőknek?⁷³

- a munkavállaló gyermeke harmadik életéve betöltéséig - a gyermek gondozása céljából - amit a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kell kiadni,
- munkavállaló - örökbe fogadott gyermeke gondozása céljából - a gyermek gondozásba történő kihelyezésének kezdő időpontjától számított három évig, három évesnél idősebb gyermek esetén hat hónapig, amelyet a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kell kiadni.
- a nagyszülői gyermekgondozási díjra jogosult részére a gyermek kétéves koráig.

Milyen esetben kell még fizetés nélküli szabadságot biztosítani a munkavállalónak?⁷⁴

A munkavállalónak hozzátartozója tartós – előreláthatólag harminc napot meghaladó – személyes ápolása céljából, az ápolás idejére, de legfeljebb két évre fizetés nélküli szabadság jár.

A tartós ápolást és annak indokoltságát az ápolásra szoruló személy kezelőorvosa igazolja.

Hogyan igényelhet a munkavállaló fizetés nélküli szabadságot?⁷⁵

A munkavállaló a fizetés nélküli szabadság igénybevételel legalább tizenöt nappal korábban írásban köteles bejelenteni.

A fizetés nélküli szabadság a munkavállaló által megjelölt időpontban, de legkorábban a szabadság megszüntetésére irányuló jognyilatkozat közlésétől számított harmincadik napon szűnik meg.

IV.2. A gyermek után járó pótszabadság

Jár-e pótszabadság a gyermek után?

Igen, a Munka törvénykönyve hatálya alá tartozó személyek esetén a gyermek születésének évétől, annak az évnek a végéig, amikor a gyermek a 16. életévét betölti, a következők szerint:

- egy gyermek után kettő,
- két gyermek után négy,
- kettőnél több gyermek után összesen hét nap pótszabadság illeti meg a szülőt.⁷⁶

A pótszabadságra való jogosultság szempontjából kit tekintünk gyermeknek?⁷⁷

A családok támogatásáról szóló törvény szerint a saját háztartásban nevelt vagy gondozott gyermeket.

Jár-e pótszabadság a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek után?⁷⁸

⁷¹ Cst. vhr. 26.§ (4) bekezdés

⁷² Cst. vhr. 26.§ (5) bekezdés

⁷³ a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 128.§

⁷⁴ Mt. 131.§

⁷⁵ Mt. 133.§ (1)-(2) bekezdés

⁷⁶ Mt. 118.§ (1) bekezdés

⁷⁷ Mt. 294.§ (1) bekezdés c) pont

⁷⁸ Mt. 118.§ (2) és (3) bekezdés

A pótszabadság két munkanappal nő, ha a munkavállaló gyermeke fogyatékos. A pótszabadságot a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek esetén is annak az évnek a végéig lehet megállapítani, amelyben a gyermek a 16. életévét betölti.

Kit tekintünk fogyatékos gyermeknek?⁷⁹

Azt a kiskorú gyermeket, akire tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint magasabb összegű családi pótlék került megállapításra, ezért nem csak a súlyosan fogyatékos, hanem a tartósan beteg gyermek után is jár a magasabb mértékű pótszabadság.

Melyik szülő veheti igénybe a gyermek(ek) után járó pótszabadságot?

A gyermek után járó pótszabadság mindkét szülőt megilleti, pl. egy gyermek nevelése esetén mindkét szülő 2-2 nap pótszabadságra jogosult.

A pótszabadságra való jogosultság szempontjából kit tekintünk szülőnek?⁸⁰

- a vér szerinti és az örökbefogadó szülőt, továbbá az együtt élő házastársat,
- azt, aki a saját háztartásában élő gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van,
- a gyámot,
- a nevelőszülőt és a helyettes szülőt.

A fogyatékossgal élő gyermek után igénybe vehető-e bármilyen más munkaidő kedvezmény vagy szabadság?

A munkáltató saját döntése szerint biztosíthat további kedvezményeket, vagy a munkáltatónál hatályban lévő kollektív szerződés rendelkezhet erről. Rendelkezésre áll még a szülő számára a fentiekben már jelzett fizetés nélküli szabadság. Egyéb kedvezmény jogszabály által nem biztosított.

IV.3. A gyermek után járó szülői szabadság

Mennyi szülői szabadság jár a munkavállalónak?

A munkavállalót gyermeke hároméves koráig negyvennégy munkanap szülői szabadság illeti meg, mely igénybevételének feltétele, hogy a munkaviszony egy éve fennálljon.⁸¹ Erre az időszakra a munkavállaló a távolléti díj tíz százalékára jogosult, amelyet csökkenteni kell a szülő által esetlegesen igénybe vett GYED illetve GYES összegével.⁸²

Mikor kell kiadni a szülői szabadságot?

A szülői szabadságot a munkáltatónak a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kell kiadnia.⁸³ A munkáltató a szülői szabadság kiadását legfeljebb 60 nappal elhalaszthatja (kivételesen fontos gazdasági érdek vagy a működését közvetlenül és súlyosan érintő ok esetén), a halasztás indokát és a kiadás általa javasolt időpontját a munkavállalóval írásban kell közölni.⁸⁴

IV.4. A gyermek után járó apasági szabadság

Jár-e apasági szabadság az apának, amikor gyermeke születik?

⁷⁹ Mt. 294.§ (1) bekezdés c) pont

⁸⁰ Mt. 294.§ (1) bekezdés h) pont

⁸¹ Mt. 118/A. § (2) bekezdés

⁸² Mt. 146. § (5) bekezdés

⁸³ Mt. 122. § (4a) bekezdés

⁸⁴ Mt. 122. § (5) és (5a) bekezdés

Igen, az apa gyermeke születése esetén legkésőbb a gyermeke születését követő, vagy gyermek örökbefogadása esetén legkésőbb az örökbefogadást engedélyező határozat véglegessé válását követő második hónap végéig 10 munkanap szabadságra jogosult, amelyet kérésének megfelelő időpontban, legfeljebb két részletben kell kiadni. Az apasági szabadságra a munkavállaló akkor is jogosult, ha a gyermeke halva születik, vagy meghal.⁸⁵

Az első 5 munkanapra távolléti díj, a 6. munkanaptól a távolléti díj 40 %-a illetheti meg az apákat.⁸⁶

V. TÁPPÉNZ

V.1. táppénz

Ki jogosult táppénzre?

Táppénzre jogosult az, aki a biztosítás fennállása alatt keresőképtelenné válik és a járuléktörvényben meghatározott mértékű pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett.

***Ki minősül keresőképtelennek?*⁸⁷**

- aki betegsége miatt munkáját nem tudja ellátni;
- aki várandóssága, illetőleg szülése miatt nem tudja munkáját ellátni, és csecsemőgondozási díjra nem jogosult;
- az anya, ha kórházi ápolás alatt álló egyévesnél fiatalabb gyermekét szoptatja;
- **a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben;**
- **a szülő, aki tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja és a gyermeket a saját háztartásában neveli;**
- aki fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban betegségének megállapítása vagy gyógykezelése miatt részesül;
- akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkönyvelnek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható;
- **a méltányosságból adható táppénz tekintetében a szülő, aki**
  - **12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja, vagy**
  - **a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a szülő a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg ellátást nyújtó intézményben.**

Meddig jár a táppénz?

Táppénz a biztosítási jogviszony fennállásának időtartama alatt, a keresőképtelenség tartamára jár, legfeljebb azonban a keresőképtelenség első napját közvetlenül megelőző folyamatos biztosítási időszak alatt a biztosításban töltött napoknak megfelelő számú napra, de legfeljebb egy éven át.

A biztosított, ha részére betegszabadság jár, keresőképtelenség esetében táppénzre legkorábban a betegszabadságra való jogosultság lejártát követő naptól jogosult. A biztosított, ha részére betegszabadság jár, keresőképtelenség esetében táppénzre legkorábban a betegszabadságra való jogosultság lejártát követő naptól jogosult. Aki veszélyeztetett várandóssága okán válik keresőképtelenné, a keresőképtelenség első napjától táppénzre jogosult, részére betegszabadság nem jár.

Ha a biztosított a keresőképtelenség első napját közvetlenül megelőző egy éven belül már táppénzben részesült, ennek időtartamát az újabb keresőképtelenség alapján járó táppénz folyósításának időtartamába be kell számítani.

⁸⁵ Mt. 118. § (4) bekezdés

⁸⁶ Mt. 146. § (4) bekezdés

⁸⁷ a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (továbbiakban: Ebtv.) 44.§

Mely esetben folyamatos a biztosítás?⁸⁸

A biztosításban töltött idő akkor folyamatos, ha abban 30 napnál hosszabb megszakítás nincs. A 30 napi megszakítás időtartamába nem számít be a táppénz, a baleseti táppénz, a csecsemőgondozási díj, az örökbefogadói díj, a gyermekgondozási díj - kivéve a hallgatói gyermekgondozási díj - és a gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának az ideje.

A hét minden napjára jár táppénz?⁸⁹

A táppénz minden naptári napra jár, ideértve a szabadnapot, a heti pihenőnapot és a munkaszüneti napot is.

Mikor nem jár táppénz?⁹⁰

Nem jár táppénz

- a keresőképtelenségnek arra az időtartamára, amely alatt a biztosítás szünetel, munkavégzési kötelezettség hiányában keresetveszteség nincs, továbbá a betegszabadság lejártát követő szabadnapra és heti pihenőnapra, ha az azt követő munkanapon (munkaszüneti napon) a keresőképtelenség már nem áll fenn,
- a keresőképtelenségnek arra a tartamára, amelyre a biztosított a teljes keresetét megkapja, illetve, ha a keresetét részben kapja meg, a részben megkapott kereset után,
- a gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának az idejére, ide nem értve a segély mellett végzett munka alapján járó táppénzt,
- az előzetes letartóztatás és a szabadságvesztés tartamára,
- a saját jogú nyugdíj folyósításának időtartamára,
- a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a táncművészeti életjáradék és az átmeneti bányászjáradék folyósításának az idejére, ide nem értve a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a táncművészeti életjáradék, illetve az átmeneti bányászjáradék mellett végzett munka alapján járó táppénzt.

Mennyi a táppénz összege?⁹¹

A táppénz összege

- a táppénz alapjának **60%-a**, ha a biztosított folyamatos biztosítási időszak alatt rendelkezik legalább 730 biztosításban töltött nappal;
- a táppénz alapjának **50%-a**, ha a biztosított 730 napnál kevesebb biztosításban töltött nappal rendelkezik;
- a táppénz alapjának **50%-a** a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás tartama alatt, illetve ha a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartama alatt a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben,

azzal, hogy táppénz egy napra járó összege nem haladhatja meg a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér (266.800,- Ft) kétszeresének harmincad részét (2024-ben 17.787,- Ft).

Hogyan állapítják meg a táppénz alapját?⁹²

1. Főszabályként, ha a biztosítási idő a táppénzre való jogosultság kezdő napját megelőzően folyamatos, a táppénz alapját a táppénzre jogosultság kezdőnapját közvetlenül megelőző naptári év első napjától a jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző harmadik hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az időszak utolsó napjához időben legközelebb eső 180 naptári napra jutó jövedelem alapján kell megállapítani. A folyamatos biztosítási idő megszakítása esetén a táppénz alapjaként a megszakítást megelőző jövedelmet nem lehet figyelembe venni.
2. Ha a biztosított az 1-es pontban meghatározott időszakban nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, azonban az 1-es pontban meghatározott időszak utolsó napjához időben legközelebb eső időszakban rendelkezik legalább 120 naptári napi jövedelemmel, és van legalább a táppénzre való

⁸⁸ Ebtv. 48/A.§ (1) bekezdés

⁸⁹ Ebtv. 47.§ (1) bekezdés

⁹⁰ Ebtv. 47.§ (2) bekezdés

⁹¹ Ebtv. 48.§ (7) bekezdés

⁹² Ebtv. 48.§ (1) – (5) bekezdés

jogosultság kezdő napjától 180 napnyi folyamatos biztosítási jogviszonya, akkor a táppénz naptári napi alapját a 120 napi tényleges jövedelem alapján kell megállapítani.

3. Ha a biztosított a 2. pontban meghatározott időszakban nem rendelkezik 120 naptári napi jövedelemmel, de a táppénzre való jogosultság első napját megelőzően van legalább 180 napnyi folyamatos biztosítási jogviszonya, a táppénz naptári napi alapját a tényleges, ennek hiányában a szerződés szerinti jövedelme alapján kell megállapítani.
4. Ha a biztosított a táppénzre való jogosultság első napját megelőzően nem rendelkezik 180 napnyi folyamatos biztosítási jogviszonnyal, a táppénz naptári napi alapját a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér alapulvételével kell megállapítani, kivéve ha a tényleges vagy a szerződés szerinti jövedelme a minimálbért nem éri el. Ez esetben a táppénz naptári napi alapja a tényleges, ennek hiányában a szerződés szerinti jövedelem.
5. Ha a biztosított a táppénzre jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző harmadik hónap utolsó napjától a táppénzre jogosultságot közvetlenül megelőző év első napjáig terjedő időszakban azért nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, mert legalább 180 napig táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban vagy gyermekgondozási díjban - kivéve a méltányosságból megállapított ellátásokat - részesült, a táppénz naptári napi összegét az utolsóként megállapított ellátás alapjának figyelembevételével kell megállapítani, ha a tényleges, ennek hiányában a szerződés szerinti jövedelménél kedvezőbb.

Abban az esetben, ha a tényleges jövedelem 30 napnál kevesebb, a szerződés szerinti jövedelmet kell figyelembe venni.

V.2. A gyermekápolási táppénz

Ki jogosult gyermekápolási táppénzre?

A biztosított, és pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett szülő, a 12 évesnél fiatalabb beteg gyermekének ápolása miatti keresőképtelensége esetén jár gyermekápolási táppénz. Amennyiben a beteg gyermek 12-18 év közötti, akkor ezen beteg gyermek ápolása esetén csak méltányosságból állapítható meg a gyermekápolási táppénz.

A gyermekápolási táppénzre jogosultság feltételei megegyeznek a táppénz általános jogosultsági feltételeivel, vagyis, a gyermekápolási táppénzre ugyanazok a biztosítottak jogosultak, akik saját keresőképtelenségük esetén táppénzben részesülhetnek.

A gyermekápolási táppénzre jogosultságnak három alapfeltétele van:

- a fennálló biztosítási jogviszony,
- a keresőképtelen személy társadalombiztosítási járulék fizetésére kötelezett,
- az orvos által megállapított és igazolt keresőképtelenség.

Fontos, hogy a gyermekápolási táppénz tekintetében keresőképtelennek minősül:

- az anya, aki kórházi ápolás alatt álló egy évesnél fiatalabb gyermekét szoptatja,
- a szülő, abban az esetben, ha tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja és a gyermeket saját háztartásában neveli, valamint
- a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelésének időtartamára abban az esetben, ha a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben.

Ahhoz, hogy beteg gyermeke után gyermekápolási táppénzben részesüljön, a beteg gyermek ápolása miatti keresőképtelenségről szóló igazoláson fel kell tüntetni a szülő és a gyermek TAJ számát, nevét, születési idejét és anyja nevét, valamint keresőképtelenség kódjaként az „5” kódot. Erről gyermeke háziorvosa gondoskodik.

A pénzbeli ellátások tekintetében szülőnek minősül:

- vér szerinti vagy az örökbefogadó szülő,
- a vér szerinti vagy örökbefogadó szülővel együtt élő házastárs,
- nevelőszülő,

- helyettes szülő,
- gyám, továbbá
- ha saját háztartásában élő gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van.

A közös háztartásban élő gyermek jogán gyermekápolási táppénzre mindegyik szülő külön-külön szerezhet jogosultságot a jogszabályban meghatározott időtartamra.

Mennyi időre folyósítható gyermekápolási táppénz?

A gyermekápolási táppénz folyósításának időtartama elsődlegesen a beteg gyermek életkorától függ, továbbá attól, hogy a gyermekápolási táppénzt igénybe vevő szülő egyedül neveli-e a gyermeket.

A gyermekápolási táppénz szempontjából egyedülállónak kell tekinteni, azt a személyt:

- aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, vagy házastársától külön él, kivéve, ha élettársa van,
- azokat a házastársakat, akik a vakok személyi járadékában részesülnek, vagy arra egyébként jogosultak,
- akinek a házastársa rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- akinek házastársa öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- akinek házastársa rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
- akinek házastársa a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény, illetve a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 2012. január 1-jét megelőzően hatályos szabályai, vagy a fegyveres erők és a fegyveres testületek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 1971. évi 10. törvényerejű rendelet alapján megállapított I. vagy II. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban 2011. december 31-én részesülő személy, aki a szolgálati járandóság megállapítását kérte, amennyiben megfelelt a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 9. § b) pontjában meghatározott feltételeknek,
- akinek házastársa előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés büntetését tölti.

Kiemelendő, hogy az egyévesnél idősebb gyermek betegsége esetén járó gyermekápolási táppénzes napok nem naptári évre vonatkozóan járnak, hanem a gyermek életkorához igazodóan, a gyermek születése napjától a következő születésnapjáig terjedő időtartamra.

Ennek megfelelően a gyermek életkorához igazodóan igénybe vehető gyermekápolási táppénzes napok száma:

- egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatása, illetve otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén a gyermek egyéves koráig;
- egyévesnél idősebb, de háromévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek nyolcvannégy naptári napon át;
- háromévesnél idősebb, de hatévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek negyvenkettő, egyedülálló szülőnek nyolcvannégy naptári napon át;
- hatévesnél idősebb, de tizenkét évesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó

intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekeként a szülőnek tizennégy, egyedülálló szülőnek huszonnyolc naptári napon át.⁹³

Ha a biztosított szülő a gyermek ápolása címén igényel táppénzt, előzményként a gyermek előző születésnapjától a gyermek következő születésnapjáig eltöltött táppénzes napokat veszik figyelembe.

Milyen dokumentumok szükségesek az igényléshez?

Amennyiben gyermeke betegsége miatt igényel gyermekápolási táppénzt, ügyeljen arra, hogy az orvos által kitöltött keresőképtelenségről szóló igazolás mellett, még ki kell tölteni a "Nyilatkozat a gyermekápolási táppénz megállapításához" elnevezésű nyomtatványt.

Hová nyújtsam be a gyermekápolási táppénz iránti igényemet?

Az ellátás iránti kérelmet a foglalkoztatóhoz, egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő, önfoglalkoztató esetén a székhelye szerint illetékes egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalhoz, budapesti és pest megyei székhely esetében a Budapest Főváros Kormányhivatalához (továbbiakban: kormányhivatal) kell benyújtani.

Hol történik az ellátás elbírálása?

A gyermekápolási táppénz iránti kérelmet, amennyiben a beteg gyermek szülőjének munkáltatója társadalombiztosítási kifizetőhelyet működtet, a kifizetőhely, ennek hiányában a foglalkoztató székhelye szerint illetékes kormányhivatal bírálja el.

Mennyi időm van a GYÁP igény érvényesítésére?

Fontos, hogy az igénybejelentés napjától visszamenőleg legfeljebb 6 hónapra lehet érvényesíteni a gyermekápolási táppénz iránti igényt.

Mennyi idő alatt bírálják el a GYÁP igényt?

Az ügyintézési határidő a kérelemnek az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező kormányhivatalhoz, vagy az igénylő munkáltatója által működtetett kifizetőhelyhez történő megérkezését követő naptól számított 8 nap, feltéve, hogy a gyermekápolási táppénz iránti kérelem benyújtásakor rendelkezésre álló adatok alapján az igény elbírálható, egyéb esetben (pl. ha hiánypótlási eljárást kell lefolytatni) legfeljebb 60 nap.

Az ellátásban részesülőnek milyen bejelentési kötelezettsége van?

Az ellátásban részesülő szülő köteles minden olyan adatot vagy tényt bejelenteni, amely az ellátásra jogosultságát vagy ellátása folyósítását érinti. Így például be kell jelenteni, ha a gyermekápolási táppénz folyósításának ideje alatt az igénylő biztosítási jogviszonya megszűnik, vagy ha a folyósítás ideje alatt keresőtevékenységet folytat.

A bejelentési kötelezettség elmulasztása, a bejelentés késedelmes teljesítése vagy valótlan adatok közlése esetén 10.000 Ft-tól 100.000 Ft-ig terjedő összegű – az elkövetett mulasztással arányos – mulasztási bírságot szabhat ki az egészségbiztosító.

V.3. méltányossági táppénz

Mikor lehet a biztosított részére méltányosságból táppénzt megállapítani?

- Rövid biztosításban töltött idő esetén:

Ha a biztosítási jogviszonnyal rendelkező beteg a keresőképtelenségét megelőző időszakban rövid biztosítási idővel rendelkezik, ugyanakkor a keresőképtelensége időtartama meghaladja a táppénzre való jogosultság időtartamát.

- Gyermekek betegsége esetén:

---

⁹³ Ebtv. 46.§ b(1) bekezdés

- Az 1 és 12 év közötti gyermekek esetében, ha a biztosított szülő a gyermek életkorához kötött, jogszabályban meghatározott gyermekápolási táppénzre való jogosultságát kimerítette. A 12 év alatti gyermek ápolására vonatkozó gyermekápolási táppénzt méltányosságból legkorábban a jogszabályban meghatározott jogosultsági idő lejártát követő naptól lehet megállapítani.
- Ha a biztosított szülő a 12 és 18 év közti életkorú beteg gyermekét otthon ápolja, vagy ha a gyermeket kórházban kezelik, a kórházi kezelése időtartamára, amennyiben a szülő a gyermeke mellett tartózkodik a kórházban.

Méltányosságból milyen összegben és milyen időtartamra engedélyezhető táppénz?

A méltányosságból megállapítható táppénz folyósításának idejét és összegét az egészségbiztosító az általános szabályoktól eltérően is meghatározhatja, de a méltányosságból megállapított táppénz összege nem lehet magasabb a biztosítási idő figyelembevételével meghatározott mértéknél (60 % vagy 50 %) és a táppénz napi maximalizált összegénél.

A biztosítási jogviszony fennállása alatt, a biztosított számára megállapított táppénz folyósításának időtartama a méltányosságból engedélyezhető táppénz folyósítás időtartamával együtt sem haladhatja meg az egy évet.

A méltányosságból engedélyezett táppénz folyósításának időtartama újabb ellátás megállapítására nem ad jogot, de az ún. táppénzelőzménybe be kell számítani és az együttes időtartam az egy évet nem haladhatja meg.

Mit kell benyújtani a méltányosságból adható táppénz iránti kérelemhez?

A kérelemhez csatolni kell:

- „Orvosi Igazolás a keresőképtelen (terhességi) állományba vételről”, „Orvosi igazolás folyamatos keresőképtelenségről”, „Igazolás a szülő részére, a 18 éven aluli gyermekkel fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátása ideje alatt történő együtt tartózkodásának időtartamáról” elnevezésű orvos által hitelesített igazolásokat,
- a kezelőorvos javaslatát, és
- a keresőképtelenség várható időtartamára vonatkozó orvosi szakvéleményt.

A kérelemnek tartalmaznia kell:

- a közös háztartásban lakók számát,
- nyilatkozatot a kérelmező és a vele együtt élők jövedelmi helyzetéről.

Mi alapján kerül elbírálásra a méltányosságból adható pénzbeli ellátás iránti kérelem?

A méltányossági kérelem elbírálásánál a következő szempontokat kell az egészségbiztosítónak figyelembe vennie:

- a kérelmező biztosításban töltött idejét,
- a kérelmező 30 napnál hosszabb megszakítást megelőző biztosítási idejének tartamát,
- a kérelmező jövedelmi viszonyait és egyéb méltánylást érdemlő körülményeit,
- táppénz esetén az illetékes orvos által kiadott igazolásban foglaltakat.⁹⁴

A méltányossági kérelemnek tartalmaznia kell:

- a közös háztartásban lakók számát,
- nyilatkozatot a kérelmező és a vele együtt élők jövedelmi helyzetéről.

⁹⁴ a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet (továbbiakban: Ebtv. vhr.) 31/D.§ (4) –(5) bekezdései

Ki állapítja meg a méltányosságból engedélyezett pénzübeli ellátást?

A méltányosságból engedélyezhető pénzübeli ellátások iránti kérelmet az egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal (továbbiakban: kormányhivatal) bírálja el és értesíti a kérelmezőt, valamint a foglalkoztatót, vagy a társadalombiztosítási kifizetőhelyet az engedélyezett pénzübeli ellátás összegéről és a folyósítás időtartamáról. A méltányossági ellátást kizárólag a kormányhivatal állapíthatja meg, még akkor is, ha a kérelmező foglalkoztatójánál társadalombiztosítási kifizetőhely működik.

A kormányhivatal méltányossági jogkörében hozott döntése ellen nincs helye fellebbezésnek.

Hová kell benyújtani a méltányosságból engedélyezhető pénzübeli ellátás iránti kérelmet?

Méltányosságból megállapítható pénzübeli ellátás iránti kérelmet az igénylő foglalkoztatójához kell benyújtani. A saját jogú, vagy a gyermek ápolása címén igényelt táppénz folyósítására vonatkozó kérelemhez a kérelmezőnek csatolni kell az orvosi igazolást a keresőképtelenségről, valamint javaslatot, orvosi szakvéleményt a keresőképtelenség várható időtartamáról.

A foglalkoztató a biztosított pénzübeli ellátások iránti méltányossági kérelmét és a rendelkezésre bocsátott valamennyi dokumentumot a kérelem kézhezvételétől számított 5 napon belül továbbítja a székhelye szerint illetékes kormányhivatalhoz.

A foglalkoztató, ha társadalombiztosítási kifizetőhelyet működtet, a biztosított méltányossági kérelmét, a foglalkoztató rendelkezésére bocsátott valamennyi dokumentumot, valamint a Magyar Államkincstár Központ által rendszeresített nyomtatványt kitöltve, a kérelem benyújtásától számított 5 napon belül megküldi a kormányhivatalhoz.

A méltányossági kérelemmel kapcsolatos eljárás során az elektronikus kapcsolattartást a jogszabály kizárja.

VI. CSALÁDI KEDVEZMÉNY

Ki jogosult a családi kedvezmény érvényesítésére?

- a családi pótlékra jogosult személy, valamint a vele közös háztartásban élő házastársa
- a várandós nő és vele közös háztartásban élő házastársa;
- a családi pótlékra saját jogán jogosult gyermek (személy);
- a rokkantsági járadékban részesülő magánszemély.

A családi pótlékra saját jogán jogosult, valamint a rokkantsági járadékban részesülő személy saját maga jogosult a kedvezmény érvényesítésére vagy a vele közös háztartásban élő hozzátartozói közül egy – a döntésük szerinti – minősül jogosultnak.

Ki nem veheti igénybe a családi kedvezményt?

Az a magánszemély, aki a családi pótlékot

- a gyermekotthon vezetőjeként a gyermekotthonban nevelt gyermekekre (személyre) tekintettel,
- a szociális intézmény vezetőjeként a szociális intézményben elhelyezett gyermekekre (személyre) tekintettel,
- a javítóintézet igazgatójaként, illetve büntetés-végrehajtási intézet parancsnokaként a javítóintézetben nevelt vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermekekre (személyre) tekintettel kapja.

Milyen mértékű a családi kedvezmény, s hogy állapítják meg a kedvezmény összegét?

A családi kedvezmény nem a fizetendő adó összegét, hanem az adóelőleg megállapítását megelőzően, a magánszemély összevont adóalapját csökkenti. (Az összevont adóalap a nem önálló tevékenységből -

⁹⁵ Ebtv. vhr. 31/D.§ (1)-(2) bekezdés

⁹⁶ a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban: Szja.tv.) 29/A.§ (1) és (2) bekezdés

például munkaviszonyból -, az önálló tevékenységből - pl. megbízási jogviszonyból - származó jövedelmek, valamint az Szja. törvény szerinti egyéb jövedelmek adóalap-kiegészítéssel növelt összege, azaz az említett jövedelmek összegének 1,27-szerese.)

A családi kedvezmény - az eltartottak lélekszámától függően - kedvezményezett eltartottanként és jogosultsági hónaponként

- a) egy eltartott esetén 66.670,- forint,
- b) kettő eltartott esetén 133.330,- forint,
- c) három és minden további eltartott esetén 220.000,- forint.

Kedvező változás 2023. január 1-től, hogy a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személynek minősülő kedvezményezett eltartott gyermek után jogosultsági hónaponként a kedvezmény havi összege 66.670,- forinttal emelt összegben vehető igénybe.

Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az, aki:

- tizennyolc évesnél fiatalabb, és a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul,
- tizennyolc évesnél idősebb, és a tizennyolcadik életének betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életének betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll.

Példa: Egy anya két kiskorú gyermeket nevel, akik közül az egyik súlyosan fogyatékos. A családi kedvezmény havi összege 333 330 forint, mert a gyermekek után személyenként havi 133 330 forint családi kedvezményt érvényesíthet és a beteg gyermek után még további 66 670 forintot.

Mitől függ a családi kedvezmény mértéke?

A családi kedvezmény mértéke az eltartottak számától függ.

Ki után jár a családi kedvezmény?

A családi kedvezmény a kedvezményezett eltartott után jár.

Kit tekintünk kedvezményezett eltartottnak?

Kedvezményezett eltartott

- az, akire tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékra jogosult,
- a magzat a várandósság időszakában (fogantatásának 91. napjától megszületéséig),
- az, aki a családi pótlékra saját jogán jogosult,
- a rokkantsági járadékban részesülő magánszemély.⁹⁷

A családi kedvezmény érvényesíthető mértékének megállapítása szempontjából kit tekintünk eltartottnak?

Eltartott

- a kedvezményezett eltartott, valamint
- az, aki a családok támogatásáról szóló törvény szerint a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából figyelembe vehető vagy figyelembe vehető lenne, akkor is, ha a kedvezményezett eltartott

---

⁹⁷ Szja. tv. 29/A.§ (4) bekezdés

után nem családi pótlékot állapítanak meg, családi pótlékot nem állapítanak meg, vagy a családi pótlék összegét a gyermekek száma nem befolyásolja.⁹⁸

Hogyan történik a családi kedvezmény mértékének megállapítása?

A családi kedvezmény megállapítása során megvizsgálják, hogy a jogosult családjában hány kedvezményezett, s hány, a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából beszámítható gyermek él.

Például, ha a családban három gyermeket nevelnek, egy gyermek után folyósítanak családi pótlékot, a két nagyobb gyermek főiskolás, akkor ebben az esetben a család háromgyermekes családnak minősül, de csak egy gyermek után (aki után folyósítják a családi pótlékot) csökkenthető az adóalap a háromgyermekesekre megállapított mértékkel, 220.000,- forinttal, vagyis a család 33.000,- forinttal kevesebb adót fizet.

A családi kedvezmény érvényesítése szempontjából mi minősül jogosultsági hónapnak?⁹⁹

Jogosultsági hónap az a hónap

- amelyre tekintettel a családi pótlékra jogosult,
- amelyre tekintettel a rokkantsági járadékot folyósítják,
- amelyben a várandósság orvosi igazolása alapján a jogosultság legalább egy napig fennáll, kivéve azt a hónapot, amikor a megszületett gyermek után a családi pótlékra való jogosultság megnyílik.

A szülők megoszthatják-e a családi kedvezményt?¹⁰⁰

Ha az adott jogosultsági hónap után járó családi kedvezményre egy magánszemély jogosult, az őt megillető családi kedvezményt adóbevallásban megoszthatja a vele közös háztartásban élő, jogosultnak nem minősülő házastársával, élettársával, ideértve azt az esetet is, ha a családi kedvezményt a jogosult egyáltalán nem tudja érvényesíteni. Azon jogosultsági hónapokra eső családi kedvezményre, amelyre vonatkozóan a jogosult vagy házastársa, élettársa a gyermeket nevelő egyedülálló családi pótlékát igénybe veszi, a megosztás nem alkalmazható, ide nem értve, ha a jogosult a családok támogatásáról szóló törvény alapján minősül egyedülállónak.

Több jogosult vagy a kedvezmény megosztása esetén az igénybevétel feltétele az érintett magánszemélyek adóbevallásban közösen tett, egymás adóazonosító jelét is feltüntető - nyilatkozata, amely tartalmazza, hogy a kedvezményt melyikük veszi igénybe, továbbá a kedvezmény összegének - az összeg vagy a kedvezményezett eltartottak számának felosztásával történő - közös igénybevételére, megosztására vonatkozó döntésüket.

Ha jogerős bírósági döntés, egyezség, közös nyilatkozat alapján a szülők egyenlő időszakokban felváltva gondozzák gyermeküket, és ezért a családi pótlékra 50-50 százalékos arányban mindkét szülő jogosult, a gyermek mindkét szülő - valamint a szülő házastársa - vonatkozásában kedvezményezett eltartottnak minősül. A felváltva gondozott gyermek után a szülő (házastársa) a családi kedvezmény összege 50 százalékának érvényesítésére jogosult. A gyermeket felváltva gondozó szülők a családi kedvezmény közös érvényesítésére egymás között nem jogosultak.

Melyek a családi kedvezmény érvényesítésének feltételei?¹⁰¹

A családi kedvezmény érvényesítésének feltétele a magánszemély adóbevalláshoz tett írásbeli nyilatkozata

- a jogosultság jogcíméről, és
- a családi kedvezmény megosztása, közös érvényesítése esetén erről a tényről, amelyen fel kell tüntetnie - a magzat kivételével - minden eltartott (kedvezményezett eltartott) adóazonosító jelét, továbbá azt, hogy e személyek - ideértve a magzatot is - az adóév mely hónapjaiban minősültek eltartottnak, kedvezményezett eltartottnak. A családi kedvezmény megosztása, közös érvényesítése esetén a másik fél adóazonosító jelét is fel kell tüntetnie.

⁹⁸ Szja t, 29/A.§ (5) bekezdés

⁹⁹ Szja. tv. 29/A.§ (6) bekezdés

¹⁰⁰ Szja. tv. 29/B. § (1b)-(1e) bekezdései

¹⁰¹ Szja. tv. 29/B.§ (2) bekezdés

2023. január 1-től havi szinten 66.670 forint (nettó 10.000 forint) további családi adókedvezmény jár tartós beteg és súlyosan fogyatékos gyermekenként. Ennek érvényesítéséhez a szülőnek az adóelőleg-nyilatkozatban vagy az adóbevalláshoz tett írásbeli nyilatkozatban kell jeleznie az igényét.

Családi járulékkedvezmény

Ha a család a személyi jövedelemadóból nem tudja érvényesíteni a családi adókedvezmény összegét, azt az általa fizetett járulékból is érvényesíteni tudja.

A családi járulékkedvezmény csökkenti a biztosított által fizetendő természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási járulék és nyugdíjjárulék együttes összegét.

Ki jogosult a családi járulékkedvezményre?

A személyi jövedelemadóról szóló, fentiek szerint ismertetett családi kedvezmény érvényesítésére jogosult biztosított és - a családi kedvezményt megosztással érvényesítő - biztosított házastársa.

A családi járulékkedvezményt a fenti személyek döntésük szerint együtt is, de csak egyszeresen érvényesíthetik. A családi járulékkedvezmény együttes igénybevételének feltétele az érintett magánszemélyek - adóbevallásban közösen tett, egymás adóazonosító jelét is feltüntető - nyilatkozata, amely tartalmazza a kedvezmény összegének felosztására vonatkozó döntésüket.

Mennyi a családi járulékkedvezmény összege?

A családi járulékkedvezmény összege a biztosítottat megillető, az Szja-törvény szerinti családi kedvezmény összegéből

- a biztosított által vagy
- az Szja-törvény szerinti családi kedvezmény közös igénybevételére jogosult biztosítottak által közösen és/vagy
- a biztosított és a családi kedvezményt megosztással érvényesítő biztosított házastársa, élettársa által együttesen ténylegesen érvényesített családi kedvezménnyel csökkentett összeg 15 százaléka, de legfeljebb a járulékok együttes összege.

A családi járulékkedvezmény érvényesítése nem érinti a biztosított társadalombiztosítási ellátásokra való jogosultságát és az ellátások összegét.

VII. RENDSZERES GYERMEKVÉDELMI KEDVEZMÉNY

Mi a célja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának?

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és - ha megfelel a feltételeknek
- a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- a pénzbeli támogatásnak,
- egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.¹⁰²

Hova kell benyújtani a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása iránti kérelmet?

Ahhoz a polgármesteri hivatalhoz, amelynek illetékességi területén a kérelmező lakóhelye, vagy ha a kérelmező életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye van. A kérelem a kormányablakban is benyújtható.

¹⁰² a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 19.§ (1) bekezdés

Kinek állapítható meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság?¹⁰³

A feltételek fennállása esetén a jegyző annak a gyermeknek állapítja meg a jogosultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a szociális vetítési alap mindenkori összegének 145 százalékát (41.325,- forint) ha
- a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
- a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- a nagykorúvá vált gyermek esetén, ha megfelel az egyéb feltételeknek vagy
- a fentiekbe nem tartozó esetekben annak a gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap mindenkori összegének 135 %-át (38.475,- Ft) feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

Nagykorú gyermek esetén is megállapítható a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény?

Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

- nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy
- felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.¹⁰⁴

Mely időpontig állapítják meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot?

A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra állapítja meg a jogosultságot, de legfeljebb

- a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig, ha a gyermek nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat.
- a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig, ha a gyermek felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul¹⁰⁵

A rendszeres gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság szempontjából kit lehet egyedülállónak tekinteni?

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylése szempontjából egyedülálló az a személy, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, házastársától külön él és nincs élettársa.

Hogyan számítják ki a család egy főre jutó jövedelmét?¹⁰⁶

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításakor

- a havi rendszerességgel járó - nem vállalkozásból, illetve őstermelői tevékenységből származó - jövedelem esetén a kérelem benyújtását megelőző hónap jövedelmét,
- a nem havi rendszerességgel szerzett, illetve vállalkozásból származó jövedelem esetén a kérelem benyújtásának hónapját közvetlenül megelőző tizenkét hónap alatt szerzett jövedelem egyhavi átlagát kell figyelembe venni, azzal, hogy a vállalkozásból szerzett jövedelem-számításnál azon hónapoknál, amelyek adóbevallással már lezárt időszakra esnek, a jövedelmet a bevallott éves jövedelemnek e hónapokkal arányos összegében kell beszámítani.

Ha a vállalkozási tevékenység megkezdésétől eltelt időtartam nem éri el a 12 hónapot, akkor az egyhavi átlagos jövedelmet a vállalkozási tevékenység időtartama alapján kell kiszámítani.

(A fentiekől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.)

A jövedelemszámításnál figyelmen kívül kell hagyni

¹⁰³ Gyvt. 19.§ (2) bekezdés

¹⁰⁴ Gyvt. 20.§ (2) bekezdés

¹⁰⁵ Gyvt. 20.§ (1) bekezdés

¹⁰⁶ a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993 évi III törvény (továbbiakban: Szocvtv.) 10.§ (2) és (3), valamint (4) és (5) bekezdései

- a kérelem benyújtását megelőzően megszűnt havi rendszeres jövedelmet,
- a vállalkozásból származó jövedelmet, feltéve, hogy a vállalkozási tevékenység megszűnt,
- a közfoglalkoztatásból származó havi jövedelemnek a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegét (22 800,- Ft) meghaladó részét.

A vállalkozási tevékenység akkor tekinthető megszűntnek, ha az egyéni vállalkozói tevékenység megszűnt, az őstermelői igazolványt visszaadták vagy visszavonták, illetőleg a társas vállalkozást vagy egyéni céget törölték a cégjegyzékből.

Milyen kiadással lehet az egy főre jutó jövedelmet csökkenteni?

Az egy főre jutó havi jövedelem számításánál a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók tényleges nettó összjövedelmét csökkenteni kell a támogatást kérő és házastársa, élettársa által, bírósági határozat alapján eltartott rokon részére teljesített tartásdíj összegével.¹⁰⁷

Mit értünk vagyon alatt?¹⁰⁸

Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- külön-külön számítva szociális vetítési alap összegének húszszorosát, vagy
- együtt számítva a szociális vetítési alap összegének hetvenszerezését

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

A lízingelt dolog vagyoni értékű jognak minősül?¹⁰⁹

A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dolgon fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni, melynek értékét az illetékekről szóló törvény szerint fogják meghatározni.

Mi tekinthető nem hasznosítható ingatlannak?¹¹⁰

A forgalomképtelen, az elidegenítési tilalom alatt álló és – kivéve, ha a haszonélvezeti jog jogosultja a gyermek vagy a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó- a haszonélvezeti joggal terhelt ingatlan.

Kikre terjed ki a vagyonvizsgálat?

A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.¹¹¹

Az egy főre jutó jövedelem számításánál kit lehet közeli hozzátartozóként figyelembe venni?¹¹²

A kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

- a szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,
- a 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,
- a 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,
- a 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,
- **korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetőleg a fogyatékos gyermeket,**

¹⁰⁷ a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.) 65.§ (4) bekezdés

¹⁰⁸ Gyt. 19.§ (7) bekezdés

¹⁰⁹ Gyer. 65.§ (7) bekezdés

¹¹⁰ Gyer. 65.§ (6) bekezdés

¹¹¹ Gyt. 19.§ (6) bekezdés

¹¹² Gyt. 19.§ (4) –(5) bekezdés

- a fentiekbe nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

A családbafogadó gyám gyámsága alatt álló gyermek – kivéve, ha a gyám a gyermek tartására köteles – a jövedelemszámítás szempontjából nem tekinthető a támogatást kérővel közös háztartásban élő közeli hozzátartozónak. A reá nézve igényelt támogatás megállapításánál a gyermek megélhetését szolgáló juttatásokat kell figyelembe venni.

Mely esetben szűnik meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság?¹¹³

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

- megszűnik az 1 év időtartam leteltével,
- megszüntetésre kerül, ha
- a felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy
- a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.

Mekkora pénzbeli támogatás jár a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságra tekintettel?¹¹⁴

Alapösszegű támogatás

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű (2024-ben 6.000,- Ft) természetbeni támogatást nyújt, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt a fenti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Emelt összegű támogatás

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

- a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű (2024-ben 6.500,- Ft) támogatást nyújt.

Kit tekintünk hátrányos helyzetű gyermeknek?¹¹⁵

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan

¹¹³ Gyvt. 20.§ (4) bekezdés

¹¹⁴ Gyvt. 20/A.§

¹¹⁵ Gyvt. 67/A.§ (1) bekezdés

lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Ki tekintünk halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek?¹¹⁶

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül legalább kettő fennáll:
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag vizsgálják, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítják meg.

A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő határozatában megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő végleges határozatát megküldi a nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnése vagy megszüntetése esetén megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megszűnését. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételének és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnéséről vagy megszüntetéséről szóló végleges határozatát megküldi a nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

Ki jogosult a kiegészítő pénzübeli ellátásra?

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzübeli ellátásra jogosult, ha

- a gyermek tartására köteles, és
- nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak

¹¹⁶ Gyvt. 67/A.§ (2) – (6) bekezdés

járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.¹¹⁷

Mennyi a kiegészítő pénzbeli ellátás havi összege?

Az ellátás havi összege gyermekenként a szociális vetítési alap mindenkori összegének 22%-a, mely 6.270,- Ft.

Hogyan történik az ellátás folyósítása?¹¹⁸

Ha a pénzbeli ellátást végleges döntéssel megállapították, az a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

- a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,
- a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát;

A hivatalbóli eljárás megindulásának napjától esedékes azzal, hogy ha a hivatalbóli eljárás

- a tárgyhónap tizenötödikéig megindult, a támogatás teljes összegét,
- a tárgyhónap tizenötödikét követően indult meg, a támogatás ötven százalékát kell kifizetni.

Ha a pénzbeli ellátásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

- a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,
- a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét kell kifizetni.

A gyámhatóság kinek folyósít pótlékot?¹¹⁹

A gyámhatóság annak a családba fogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultsága

- a tárgyév augusztus 1-én fennáll, augusztus hónapban 8.400,- Ft, továbbá ha
- a tárgyév november 1-én fennáll, november hónapban 8.400,- Ft

pótlékot folyósít gyermekenként.

Fontos tudni

A támogatásban részesülőnek a jogosultság feltételeit érintő lényeges tények, körülmények megváltozásáról 15 napon belül kell értesítenie a jegyzőt.

VIII. GYERMEKÉTKEZTETÉS

Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést biztosítanak kérelemre intézményi étkeztetés, valamint szünidei gyermekétkeztetés keretében.

Mely intézményekben biztosítják az intézményi gyermekétkeztetést?

Intézményi gyermekétkeztetést biztosítanak

- a bölcsődében, mini bölcsődében
- az óvodában,
- a nyári napközis otthonban,
- az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
- az általános iskolai és - ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik - a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,

¹¹⁷ Gyvt. 19.§ (1a) bekezdés

¹¹⁸ Gyvt. 20/B.§ (6)-(7) bekezdés

¹¹⁹ Gyvt. 20/B.§ (4) bekezdés

- a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében.¹²⁰

Milyen ellátást biztosítanak intézményi gyermekétkeztetésként?¹²¹

Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

- a bölcsődei, mini bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkeztést, a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkéztést,
- a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkéztést biztosítanak.

Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

Kinek jár az ingyenes intézményi gyermekétkeztetés?

Ingyenesen biztosítják az intézményi gyermekétkeztetést:

- a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- **tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,**
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
- nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- nevelésbe vették;
- **azon szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;**
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
- nevelésbe vették, vagy
- utógondozói ellátásban részesül.¹²²

Kinek jár az 50%-os normatív kedvezményt biztosító intézményi gyermekétkeztetés?¹²³

Az 50%-os normatív kedvezményt biztosítanak

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- **a bölcsődés, óvodás és általános iskolás korú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, ha nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.**

Milyen iratot kell benyújtani az ingyenes és az 50%-os mértékű normatív kedvezményű étkeztetés igénybeviteléhez?

¹²⁰ Gyvt. 21.§ (1) bekezdés a)-f)

¹²¹ Gyvt. 21/A.§ (1)-(2) bekezdés

¹²² Gyvt. 21/B.§ (1) bekezdés

¹²³ Gyvt. 21/B.§ (2) bekezdés

A kedvezmény biztosításához az intézményvezetőnek be kell nyújtani az alábbi iratokat:

- az ingyenes bölcsődei vagy óvodai étkezés biztosításához a „NYILATKOZAT a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez” elnevezésű nyomtatványt,
- tanulók esetén az ingyenes, valamint az 50%-os mértékű kedvezményes étkeztetés biztosításához a „NYILATKOZAT a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés b)-d) pontja és a Gyvt. 21/B. § (2) bekezdése szerinti ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés igénybevételéhez” elnevezésű nyomtatványt,
- nyilatkozatot a családban nevelt gyermekek számáról (három és több gyermek nevelése esetén),
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot megállapító hatósági döntés másolatát. (Ha a szülő, más törvényes képviselő a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény első alkalommal történő megállapításakor kérte a határozat egy példányának megküldését a gyermekétkeztetést biztosító intézmény számára, a határozat érvényességének időtartama alatt a határozat másolatát nem kell benyújtania az intézményvezetőnek)
- a magasabb összegű családi pótlék megállapításáról szóló határozat másolatát, ennek hiányában tartós betegség esetén szakorvosi igazolást sajátos nevelési igényű gyermek esetén a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményét.

A fenti iratokat minden nevelési év elején be kell nyújtani az intézményvezetőnek?

Kizárólag a Nyilatkozatokat kell a nevelési év elején benyújtani. A szülőnek a nevelési év, tanítási év kezdetén nem kell ismételt benyújtania az egyéb dokumentumokat, ha az azokban foglaltak nem változtak és intézményváltásra sem került sor.

Ebben az esetben írásban nyilatkozni kell arról, hogy a korábban csatolt dokumentumok tekintetében időközben nem következett be változás (pl. a gyermek továbbra is jogosult a magasabb összegű családi pótlékra, vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre).

Az ingyenes vagy kedvezményes gyermekétkeztetés biztosításához kiket lehet figyelembe venni közös háztartásban élőként?

Közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

- a tizennyolc éven aluli,
- a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben vagy szakképző intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, illetve szakképzésben részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és
- **életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos gyermeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.**¹²⁴

Ki tekinthető tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeknek?

Tartós betegség: azon kórforma, amely a külön jogszabályban meghatározott magasabb összegű családi pótlékra jogosít,¹²⁵

Fogyatékos gyermek, fiatal felnőtt.¹²⁶

- a gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni ellátások tekintetében a külön jogszabályban meghatározott magasabb összegű családi pótlékra jogosító fogyatékoságban szenvedő gyermek, fiatal felnőtt,
- a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások, valamint az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés tekintetében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nktv.) 4. § 25. pontjában foglaltaknak megfelelő gyermek, fiatal felnőtt, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek.

¹²⁴ Gyvt. 21/B.§ (3) bekezdés

¹²⁵ Gyvt. 5.§ p) pont

¹²⁶ Gyvt. 5.§ q) pont

A jövedelemtől függő ingyenes bölcsődei vagy óvodai gyermekétkeztetés megállapításakor az egy főre jutó jövedelem megállapításakor kiket kell közös háztartásban élő családtagként figyelembe venni?

A kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő családtagként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

- szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,
- a fent említett gyermeket,
- a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.¹²⁷

A jövedelem igazolásához munkáltatói igazolást nem kell csatolni, elegendő a szülő nyilatkozata.

A családba fogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermek tekintetében is kérheti az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre való jogosultság megállapítását?

Igen, ha az ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre való jogosultsági feltételek valamelyike a gyermek tekintetében fennállnak. A családba fogadó gyám saját gyermekeinek és a gyámsága alatt álló gyermekeknek a száma összeadódik.

Ha a szakképzési munkaszerződés alapján duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásban részt vevő személy már jogosult ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre, ugyanazon étkeztetés tekintetében az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést nem veheti igénybe.

A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt nem jogosult ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre.¹²⁸

Kik és milyen időszakban jogosultak szünidei gyermekétkeztetésre?

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

- a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- a fentiekén kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esetén

- a bölcsődei, mini bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- az iskolás gyermekek számára a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, valamint az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.¹²⁹

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében az 5 hónapos életkort betöltött gyermekek jogosultak, abban az esetben is, ha intézményi (jellemzően bölcsődei) jogviszonnyal nem rendelkeznek.

Hol biztosítják a szünidei étkezést?

A gyermek lakóhelye, vagy ha a gyermek életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat a déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztásának megszervezéséről gondoskodik. Ha a helyben történő elfogyasztásra nincs lehetőség, így

¹²⁷ Gyvt. 21/B.§ (4) bekezdés

¹²⁸ Gyvt. 21/B.§ (5) (7) és (8) bekezdés

¹²⁹ Gyvt. 21/C.§

különösen erre alkalmas helyiség hiánya esetén, a szünidei gyermekétkeztetés az étel elvitelével vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható.

A szünidei gyermekétkeztetés során, ha az étel helyben történő elfogyasztását a gyermek előre nem látható hiányzása, betegsége vagy egyéb ok akadályozza, a részére biztosított étel elvitelét a szülője, más törvényes képviselője vagy a szülő, más törvényes képviselő által megbízott személy számára lehetővé teszik.

Be kell-e jelenteni, ha a gyermek nem veszi igénybe az intézményi vagy szünidei étkeztetést?

Ha az intézményi és szünidei gyermekétkeztetést betegség vagy más ok miatt a gyermek nem veszi igénybe, a szülő az intézmény vezetőjénél, a szünidei gyermekétkeztetést biztosítónál bejelenti

- a távolmaradást és annak várható időtartamát, valamint
- a távolmaradásra okot adó körülmény megszűnését és azt, hogy a gyermek mikor veszi igénybe újból a gyermekétkeztetést.

Távollét esetén mely naptól nem kell térítési díjat fizetni?

Ha az intézmény házirendje vagy az étkeztetésre vonatkozó szabályzata kedvezőbben nem rendelkezik, a szülő a bejelentését követő naptól a távolmaradás idejére mentesül az intézményi gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díj fizetésének kötelezettsége alól.

IX. ÁPOLÁSI DÍJ ÉS GYERMEKEK OTTHONGONDOZÁSI DÍJA

IX.1. GYERMEKEK OTTHONGONDOZÁSI DÍJA (GYOD)

Ki lehet jogosult GYOD-ra?

GYOD-ra jogosult szülő:

A gyermek életkorától függetlenül az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő, aki súlyos fogyatékoságából, tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről gondoskodik.

GYOD-ra jogosult más hozzátartozó:

Az ápolásra, gondozásra szoruló személlyel közös háztartásban élő hozzátartozó, ha

- a szülő meghalt,
- a szülői felügyeleti joga szünetel, illetve azt a bíróság megszüntette, vagy
- a szülő a gyermek ápolását saját egészségi állapota miatt nem tudja ellátni.

A GYOD megállapítása iránti kérelem a fentiek bekövetkezésétől számított három hónapon belül nyújtható be.

Mekkora támogatás adható a GYOD esetében?¹³⁰

A gyermekek otthongondozási díjának összege 2022-től megegyezik a minimálbér 100 %-ával.

2024-ben az alábbi összeget kaphatja a GYOD-ra jogosult szülő, hozzátartozó:

GYOD	havi bruttó összege	havi nettó összege
GYOD 1 otthon ápolat gyermek után	2024-ben 266 800 Ft	2024-ben 240 120 Ft

¹³⁰ Szocvtv. 39/A.§ (1)-(2) és (4) bekezdés

GYOD több otthon ápolt gyermek után	2024-ben 400 200 Ft	2024-ben 360 180 Ft
-------------------------------------	---------------------	---------------------

Fontos tudni, hogy az ellátásból 10% nyugdíjjárulékot kell levonni, azonban a saját jogú nyugdíjban részesülő személy a GYOD után nyugdíjjárulékot nem fizet.

Jár a GYOD, ha mellette más ellátást is kapok az államtól?

Főszabályként a GYOD összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult személy esetén a GYOD havi összegének és a másik pénzellátás bruttó összegének különbözete.¹³¹ Így például, ha a nyugdíj összege 233 000 Ft, akkor GYOD nem folyósítható. Azonban, ha a nyugdíj 200 000 Ft, a GYOD 32 000 Ft összegben folyósítható.

A GYOD-dal teljes összegben együtt folyósíthatóak az alábbi rendszeres pénzellátások:

- ha másik gyermekére tekintettel járó gyermekek után folyósítható ellátásban (pl. GYED, GYES) részesül,
- ha három vagy több kiskorú gyermek nevelése esetén gyermeknevelési támogatásban (GYET) részesül.¹³²

Fontos megjegyezni, hogy a jogszabály nem zárja ki azt, hogy ha eltérőek a jogosultak, akkor ugyanazon fogyatékossgal élő gyermek után a más rendszeres pénzellátást és a GYOD-ot is teljes összegben vegye igénybe a család. Így ha például az édesapa GYES-t vesz igénybe és mellette dolgozik, akkor az édesanya GYOD-ot tud igényelni, mely esetben mind a GYES, mind a GYOD teljes összegben jár a család számára, mivel az ellátásokra jogosultak különböző személyek.

A GYOD folyósításának ideje alatt milyen ellátásokra szerezhetek jogosultságot?

A GYOD folyósítási ideje:

- a nyugdíj megállapításakor szolgálati időnek számít,
- a megváltozott munkaképességűek ellátásai esetén előzetes biztosítási időnek számít,
- járulékfizetés nélkül jogosít egészségügyi ellátásra.

Lehet a GYOD mellett keresőtevékenységet folytatni?

Az ellátás folyósítása mellett legfeljebb napi 4 órában, otthon történő munkavégzés esetén időkorlát nélkül lehet keresőtevékenységet folytatni.¹³³

Hol és hogyan nyújthatom be GYOD igénylésemet?

Aki 2018. december 31-én gyermeke ápolására, gondozására tekintettel ápolási díjra volt jogosult, GYOD iránti kérelmet nem kellett benyújtania, mivel az ellátást 2019. január 1-től automatikusan GYOD-ként kapta!

A GYOD-ot új ellátásként igénylőknek a kérelmet formanyomtatványon lehet benyújtani, az alábbi helyeken:

- a kérelmező lakcíme szerint illetékes járási hivatalnál,
- a kérelmező lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál vagy közös önkormányzati hivatalánál,
- a kormányablaknál.

A GYOD igényléséhez szükséges nyomtatványok papír alapon elérhetőek valamennyi járási hivatalnál, kormányablaknál és polgármesteri hivatalnál.

¹³¹ Szocvtv. 39/A.§ (3) bekezdés

¹³² Szocvtv. 39/B.§ (1) bekezdés b) pont

¹³³ Szocvtv. 39/B. § (1) bekezdés d) pont

Elektronikus formában a nyomtatvány megtalálható a kormányhivatalok weboldalán, <https://kormanyhivatalok.hu/medianezet/192>, valamint a <http://csaladitudakozo.kormany.hu> oldalakon, és a fővárosi és megyei kormányhivatalok honlapjain.

Milyen dokumentumokat kell becsatolnom a kérelemhez?

- 6 év alatti ápolat gyermek esetén a magasabb összegű családi pótlékra jogosító igazolás kiállítására is jogosult szakorvos szakorvosi véleményét az ápolat gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg állapotáról, illetve önellátási képességének mértékéről,
- 6. életévét betöltött ápolat gyermek esetén a háziorvos vagy házi gyermekorvos igazolását arról, hogy az ápolat gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, és ha a gyermek oktatási intézménybe jár (óvoda, köznevelési, felsőoktatási intézmény), az intézmény vezetőjének igazolását az intézményben való tartózkodás időtartamáról.

6. életévét betöltött ápolat gyermek esetén nem kell csatolni a kérelem mellé a háziorvos igazolását, ha az ápolat gyermeknek fogyatékosági támogatásra (18 éves kortól lehetséges!), vakok személyi járadékára vagy rokkantsági járadékra (18 éves kortól lehetséges!) való jogosultsága áll fenn.

Hogyan állapítják meg a GYOD esetében az önellátási képességet és a súlyos fogyatékoságot?

Az önellátási képesség mértékét jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szakértelemmel rendelkező személy állapítja meg. A vizsgálat szempontrendszerét a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 1 számú melléklete rögzíti.

A GYOD-dal összefüggésben végzett vizsgálat esetén az ápolat gyermek önellátásra képtelensége akkor áll fenn, ha az állapotvizsgálat során meghatározott 24 pontból legalább 8 pontot kap.

Fontos tudni, hogy

- 6 éves kor alatt külön vizsgálat nincs, az állapotvizsgálat eredményét is tartalmazó szakorvosi dokumentumot a GYOD megállapítása iránti kérelemhez mellékelten kell benyújtani.
- 6 éves kor felett a kérelem benyújtását követően kerül sor az állapotvizsgálatra.

Ha a hivatal nem rendelkezik az állapotvizsgálat lefolytatásához szükséges szakértelemmel, akkor szakértőt rendel ki. A vizsgálat az ápolásra szoruló személy otthonában történik.

A szakértő az otthon gondozott személy önellátási képességeinek felmérése során a korábban benyújtott szakértői véleményekben, diagnózisokban egyéb hivatalos iratokban foglaltakra is tekintettel van.¹³⁴

Súlyosan fogyatékos autistának az minősül, aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető (BNO szerinti besorolása: F84.0–F84.9).

Mikor nem állapítható meg GYOD?¹³⁵

- **ha a gyermek 2 hónapot meghaladóan** fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban, óvodai elhelyezésben vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó bentlakásos intézményi elhelyezésben részesül, illetve köznevelési intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény nappali képzésben részt vevő hallgatója, kivéve, ha
  - a köznevelési intézményben eltöltött idő a kötelező tartózkodásra meghatározott időtartamot nem haladja meg,
  - az óvoda vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele, illetve a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg, vagy
  - az intézmény látogatása, szolgáltatás igénybevétele csak a szülő rendszeres közreműködésével valósítható meg, és ezt az intézmény vezetője igazolja.

¹³⁴ a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rend.) 21.§ (4) bekezdés

¹³⁵ Szocvtv. 39/B.§ (1) bekezdés

- ha az **igénylő rendszeres pénzellátásban részesül**, és annak összege meghaladja a GYOD összegét, de nem kell figyelembe venni:
  - a gyermeknevelési támogatás, a szülő másik gyermekére tekintettel folyósított CSED, GYED, GYES, továbbá a tartós ápolást végzők időskori támogatása összegét, és
  - a GYOD folyósítása alatt megállapított a saját jogú nyugellátást, korhatár előtti ellátást, szolgálati járandóságot, táncművészeti életjáradékot, átmeneti bányászjáradékot, rokkantsági ellátást vagy rehabilitációs ellátást, ha
    - a nyugellátásra való jogosultság keletkezését megelőző napon GYOD-ra volt jogosult, és
    - az ezt megelőző húsz éven belül a GYOD-ra, illetve a súlyosan fogyatékos gyermekekre tekintettel ápolási díjra való jogosultsága összeszámítva legalább 10 évig fennállt.
  - azt a táppénzt, amelyet a GYOD folyósításának időtartama alatt végzett keresőtevékenységéből adódó biztosítási jogviszony alapján folyósítanak;
- amennyiben az **igénylő** szakiskola, középiskola **nappali rendszerű képzésének tanulója**, illetve felsőoktatási intézmény **nappali képzésben részt vevő hallgatója**; vagy
- ha az **igénylő keresőtevékenységet folytat** és munkaideje – az otthon történő munkavégzés kivételével - a napi 4 órát meghaladja.

Általánosságban mikor kerül sor a GYOD-ra való jogosultság felülvizsgálatára?

Az ellátásra való jogosultság valamennyi feltételének fennállását a járási hivatalok két évente legalább egyszer felülvizsgálják. A felülvizsgálat valamennyi jogosultsági feltétel fennállására kiterjed, nem korlátozódik csak az önellátási képesség mértékének vizsgálatára.

Mikor szűnik meg a GYOD-jogosultság?

- ha az otthon gondozott gyermek már nem tekinthető önellátásra képtelennek,
- ha az otthon gondozott gyermek meghal,
- ha az ápolást, gondozást végző szülő vagy az otthon gondozott gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy annak gyakorlásával felhagyott,
- amennyiben valamelyik jogosultságot kizáró körülmény következik be, illetve
- ha azt az ápolást, gondozást végző szülő kérte,
- amennyiben az ápolást, gondozást végző szülő a GYOD jogosultsági feltételeinek felülvizsgálatára irányuló eljárást akadályozza,
- ha az ápolást, gondozást végző szülő a kötelezettségét nem teljesíti.

Hová lehet fordulni, ha a GYOD-ra való jogosultság megszüntetésre kerül?

Az ellátások megállapítása iránti kérelmet elutasító, illetve a megállapított jogosultságot megszüntető határozat ellen jogorvoslatnak van helye.

Az ügyfél a döntés ellen közigazgatási pert indíthat. A keresetlevelet a vitatott közigazgatási cselekmény (másodfokú határozat) közlésétől számított harminc napon belül kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez (kormányhivatal) benyújtani. (A közigazgatási perre vonatkozó szabályokat a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény tartalmazza.)

IX.2. ÁPOLÁSI DÍJ

Ki lehet jogosult az ápolási díjra?¹³⁶

Ápolási díjra jogosult a házastárs, az egyeneságbeli rokon (szülő, gyermek, nagyszülő, unoka), az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa. ha

¹³⁶ Szocvtv. 41.§ (1)-(1a) bekezdés

- a) állandó és tartós ápolásra, gondozásra szoruló
- aa) súlyosan fogyatékos, vagy
- ab) tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi, és
- b) az a) pont szerinti ápolott személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

A fent megjelöltek mellett jogosult lehet az a személy:

- aki elhunyt házastársa egyeneságbeli rokonának vagy testvérének,
- aki a kérelem benyújtását megelőző 10 éven belül összesen legalább 3 évig nevelőszülőként háztartásában ellátott, a kérelem benyújtásakor utógondozói ellátásban nem részesülő, és vele egy háztartásban élő, nagykorúvá vált személynek a gondozását, ápolását végzi.
(Nevelőszülő: nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló, illetve 2014. január 1-je előtt nevelőszülői vagy hivatásos nevelőszülői jogviszonyban állt személy.)

Ki minősül súlyosan fogyatékosnak, aki után ápolási díj folyósítható?¹³⁷

Autizmus esetén az minősül súlyosan fogyatékosnak, aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető (BNO szerinti besorolása: F84.0–F84.9).

Mikor jogosult a hozzátartozó alapösszegű ápolási díjra?

Aki állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos személy (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi, és GYOD-ra nem jogosult.

Mikor jogosult a hozzátartozó emelt összegű ápolási díjra?

Aki fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos hozzátartozója gondozását, ápolását végzi, de a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek nem felel meg, és GYOD-ra nem jogosult.

Mikor jogosult a hozzátartozó kiemelt összegű ápolási díjra?

Aki a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján „E” minősítési kategóriába sorolt (egészségi állapota 1-30% között van és orvosszakmai szempontból önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes) - 15. életévét betöltött - hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi.

Aki olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot a 82/2013 (XII:29.) EMMI rendeletben meghatározott súlyosságú betegsége vagy fogyatékoságra tekintettel folyósítják.¹³⁸

Mikor áll fenn az ápolási díj szempontjából az ápolási, gondozási szükséglet?

Alap gondozási szükséglet akkor áll fenn, ha az ápolott személy a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 1 számú mellékletében rögzített szempontrendszer alapján legalább 6, de legfeljebb 9 pontot kap. Fokozott ápolási szükséglet akkor áll fenn, ha az ápolott személy e szempontrendszer szerint legalább 10 pontot kap.

Gondozási szükséglet nem áll fenn, ha az ápolott személy a gondozási szükséglet fennállásának megállapítására meghatározott értékelési szempont- és pontozási rendszer alapján legfeljebb 5 pontot kap.

Hol és hogyan tudom benyújtani az ápolási díj iránti kérelmemet?

Az ápolási díj iránti kérelmet formanyomtatványon lehet benyújtani, az alábbi helyeken:

- a kérelmező lakcíme szerint illetékes **járási hivatalnál**,
- a kérelmező lakcíme szerint illetékes **települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál** vagy közös önkormányzati hivatalánál, valamint
- a **kormányablaknál**.

A nyomtatvány papír alapon elérhető valamennyi járási hivatalnál, kormányablaknál és polgármesteri hivatalnál. Elektronikus formában a nyomtatvány megtalálható az EMMI ügyfélszolgálati oldalán, a <http://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/>, valamint a <http://csaladitudakozo.kormany.hu> oldalakon, és a fővárosi és megyei kormányhivatalok honlapjain.

¹³⁷ Szocvtv. 43.§ (3) bekezdés a) pont ac) alpont

¹³⁸ Szocvtv. 43.§

Mekkora az ápolási díj összege 2024-ben?¹³⁹

Ápolási díj típusa	bruttó összege	nettó összege
Alapösszegű ápolási díj	48 405 Ft	43 565 Ft
Emelt összegű ápolási díj	72 608 Ft	65 347 Ft
Kiemelt ápolási díj	87 129 Ft	78 415 Ft

Fontos tudni, hogy az ellátásból 10% nyugdíjjárulékot kell levonni. Azonban a saját jogú nyugdíjban részesülő személy az ápolási díj után nyugdíjjárulékot nem fizet.

Mekkora összegű ápolási díjat kapok, ha ezzel egyidejűleg más ellátást is folyósítanak számomra?

Az ápolási díj bruttó összege más rendszeres pénzellátásban részesülő személy esetén az ápolási díj és a másik pénzellátás bruttó összegének különbözete.

- példa: ha valaki 87 129 Ft-os kiemelt ápolási díjra lenne jogosult, de ezzel egyidejűleg már 28 500 Ft összegű GYES-t kap, akkor 58 629 Ft ápolási díjat kaphat.
- példa: ha valaki 48 405 Ft-os alap összegű ápolási díjra lenne jogosult, 28 500 Ft GYES folyósítása mellett további 19 905 Ft ellátást kaphat kézhez.

Melyek az ápolási díj folyósításának ideje alatt más ellátásokra megszerezhető jogosultságok?

Az ápolási díj folyósításai ideje:

- a nyugdíj megállapításakor szolgálati időnek számít,
- a megváltozott munkaképességűek ellátásai esetén előzetes biztosítási időnek számít,
- járulékfizetés nélkül jogosult egészségügyi ellátásra.

Hogyan folytathatók keresőtevékenységet az ápolási díj mellett?

Az ellátás folyósítása mellett legfeljebb napi 4 órában, otthon történő munkavégzés esetén időkorlát nélkül lehet keresőtevékenységet folytatni.¹⁴⁰

Milyen esetekben nem állapítható meg ápolási díj?¹⁴¹

- ha az ápolat személy két hónapot meghaladóan fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban, óvodai elhelyezésben vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó bentlakásos intézményi elhelyezésben részesül, illetve köznevelési intézmény tanulója vagy felsőoktatási intézmény nappali képzésben részt vevő hallgatója, **kivéve, ha**
  - o a köznevelési intézményben eltöltött idő a kötelező tartózkodásra meghatározott időtartamot nem haladja meg,
  - o az óvoda vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele, illetve a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg,
  - o az intézmény látogatása, szolgáltatás igénybevétele csak az ápolást végző személy rendszeres közreműködésével valósítható meg, és ezt az intézmény vezetője igazolja
- ha az igénylő rendszeres pénzellátásban részesül, és annak összege meghaladja az ápolási díj összegét, de nem kell figyelembe venni:
  - o az ápolási díj mellett megállapított saját jogú nyugellátást, korhatár előtti ellátást, szolgálati járandóságot, táncművészeti életjáradékot, átmeneti bányászjáradékot, rokkantsági ellátást vagy rehabilitációs ellátást, ha a nyugellátásra való jogosultság keletkezését megelőző napon súlyosan fogyatékos hozzátartozójára tekintettel

¹³⁹ Szocvtv. 44.§

¹⁴⁰ Szocvtv. 42.§ (1) bekezdés d) pont

¹⁴¹ Szocvtv. 42.§ (1) bekezdés

alapösszegű vagy emelt összegű ápolási díjban, vagy kiemelt ápolási díjban részesül, és az ezt megelőző húsz éven belül ezen ápolási díjra való jogosultsága összeszámítva legalább 10 évig fennállt,

- o tartós ápolást végzők időskori támogatása összegét,
- o azt a táppénzt, amelyet az ápolási díj folyósításának időtartama alatt végzett keresőtevékenységből adódó biztosítási jogviszony alapján folyósítanak,
- ha az igénylő szakiskola, középiskola nappali rendszerű képzésének tanulója, illetve felsőoktatási intézmény nappali képzésben részt vevő hallgatója; vagy
- ha az igénylő keresőtevékenységet folytat, munkaideje - az otthon történő munkavégzés kivételével - a napi 4 órát meghaladja.

Általánosságban mikor kerül sor az ápolási díjra való jogosultság felülvizsgálatára?

Az ellátásra való jogosultság valamennyi feltételének fennállását a járási hivatalok kétfévente legalább egyszer felülvizsgálják. A felülvizsgálat valamennyi jogosultsági feltétel fennállására kiterjed, nem korlátozódik csak az ápolási-gondozási szükséglet vizsgálatára.

Milyen esetekben szűnik meg az ápolási díjra való jogosultság?

- az ápolat személy állapota az állandó ápolást már nem teszi szükségessé,
- az ápolást végző személy a kötelezettségét nem teljesíti,
- az ápolat személy meghal,
- az ápolást végző vagy az ápolat személy tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott,
- jogosultságot kizáró körülmény következik be,
- azt az ápolást végző személy kérte,
- az ápolást végző személy az ápolási díjra való jogosultság feltételeinek felülvizsgálatára irányuló eljárást akadályozza,
- a gyámhatóság elrendeli az ápolat személy utógondozói ellátását.¹⁴²

Hová lehet fordulni, ha az ápolási díjra való jogosultság megszüntetésre kerül?

Az ellátások megállapítása iránti kérelmet elutasító, illetve a megállapított jogosultságot megszüntető határozat ellen jogorvoslatnak van helye. **Az ügyfél a döntés ellen közigazgatási pert indíthat.** A keresetlevelet a vitatott közigazgatási cselekmény (másodfokú határozat) közlésétől számított harminc napon belül kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez (kormányhivatal) benyújtani. (A közigazgatási perre vonatkozó szabályokat a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény tartalmazza.)

Az ápolási díj illetve a GYOD folyósítási ideje figyelembe vehető-e a nők kedvezményes nyugdíjára (Nők 40) való jogosultság megállapításakor?

Öregségi teljes nyugdíjra életkorától függetlenül jogosult az a nő is, aki legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkezik.

Jogosultsági időnek minősül a kereső tevékenységgel járó biztosítási vagy azzal egy tekintet alá eső jogviszonnyal megszerzett szolgálati idő.

Ezen túl a szolgálati időbe, korlátozott mértékben bele kell számítani

- a terhességi-gyermekágyi segélyben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban,
- gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben,
- gyermeknevelési támogatásban,
- gyermekek otthongondozási díjában és a
- súlyosan fogyatékos vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekeire tekintettel megállapított ápolási díjban eltöltött időtartamot is.

Abban az esetben, ha valakinek gyermekek otthongondozási díját, vagy a súlyosan fogyatékos vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekeire tekintettel ápolási díjat állapítottak meg, annak folyósítási idejéből 10 év számítható be a megállapításhoz szükséges 40 évnyi szolgálati időbe.

¹⁴² Szocvtv. 42.§ (2) bekezdés

Ápolási díjra/GYOD-ra jogosult szülőként jogos-e ha a köznevelési intézményben arra kérik, hogy ebéd után vigyem haza a gyermeket különben elveszítem az ellátásra való jogosultságomat?

Nem jogos, mivel a jogszabály előírja, hogy köznevelési intézményben a köznevelési törvény 27.§ (2) bekezdése szerint a gyermek számára legalább 16 óráig foglalkozásokat szervez, valamint 17 óráig – vagy amíg a tanuló az intézményben jogszerűen tartózkodik – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Éppen ezért az ápolási díj és a GYOD vonatkozó szabályai úgy értelmezendők, hogy addig, amíg a fogyatékossgal élő gyermek az intézményben kötelező tanórán vagy fejlesztésen vesz részt - de legalább 16 óráig - jogszerűen tartózkodik az intézményben, tehát ha a szülő csak ezt követően viszi haza a gyermeket, akkor az az ápolási díjra vagy GYOD-ra való jogosultságát nem érinti.

X. ÁRVAELLÁTÁS

Ki jogosult árvaellátásra?

Árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők által egy háztartásban közösen nevelt gyermeket is –, akinek a szülője öregségi nyugdíjasként halt meg, vagy

- a) a 22 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és
    - az iskolai tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül, vagy
    - összesen legalább 2 év,
  - b) a 22 éves életkor betöltését követően, de a 25 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 4 év,
  - c) a 25 éves életkor betöltését követően, de a 30 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 6 év,
  - d) a 30 éves életkor betöltését követően, de a 35 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 8 év,
  - e) a 35 éves életkor betöltését követően, de a 45 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 10 év,
  - f) a 45 éves életkor betöltését követően, de az 55 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 15 év
- szolgálati időt szerzett.¹⁴³

Jogosult-e árvaellátásra az örökbefogadott illetve a nevelt gyermek?

Az örökbe fogadott gyermeknek vér szerinti szülője jogán árvaellátás nem jár, kivéve, ha a gyermeket a vér szerinti szülő házastársa fogadta örökbe.¹⁴⁴

Árvaellátásra a nevelt gyermek is jogosult lehet.

Érinti-e az árvaellátásra való jogosultságot, ha a gyermek (vagy életben maradt szülője) házasságot köt, vagy ha a gyermeket örökbe fogadják?

Nem érinti az árvaellátásra jogosultságot, ha a gyermek (vagy életben maradt szülője) házasságot köt, vagy ha a gyermeket örökbe fogadják.¹⁴⁵

Milyen feltételek mellett engedélyezhető kivételes árvaellátás?

Az az árva is igényelhet kivételes nyugellátást, akinek az elhunyt szülője nem szerzett elég szolgálati időt ahhoz, hogy az árvaellátást meg lehessen állapítani.

Kivételes árvaellátás engedélyezhető, ha az elhunyt jogszerző a nyugdíjtörvényben meghatározott szolgálati idő legalább felével rendelkezett, és az árva megfelel az árvaellátásra való jogosultság feltételeinek.

Rendkívül indokolt esetben kivételes árvaellátás engedélyezhető abban az esetben is, ha
- az elhunyt szülő az előírt szolgálati idő felével sem rendelkezett, vagy

¹⁴³ a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 46.§

¹⁴⁴ Tny. 54.§ (2) bekezdés

¹⁴⁵ Tny. 55.§ (2) bekezdés

- az árva közép vagy felsőfokú oktatási intézmény nem nappali tagozatán folytat tanulmányokat, vagy
- az árva az elhunyt szülő halálakor a 16. életévét már betöltötte, de a 18. életévét még nem, és egészségi állapota legfeljebb 30 százalékos, továbbá akkor is, ha
- a külföldön is biztosítási időt szerzett elhunyt szülő Magyarországon nem szerezte ugyan meg az árvaellátás megállapításához szükséges szolgálati időt, de az árva alapvető szükségleteinek a biztosítása veszélyeztetve van, és az árvaellátásra való jogosultság fennállása a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló uniós rendeletek vagy kétoldalú szociális biztonsági egyezmények alapján figyelembe vehető szolgálati időre vonatkozó adatoknak a beérkezéséig nem bírálható el.

Mekkora összegű a kivételes árvaellátás?

A kivételes árvaellátás nem haladhatja meg az 50 000 forintot, de nem lehet kevesebb 15 000 forintnál.¹⁴⁶

Meghosszabbítható-e kivételes méltányosságból az árvaellátás?

Kivételes méltányosságból az árvaellátás meghosszabbítása is kérhető, ha a 25. életévét betöltött árva felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat (a hosszabbítás legfeljebb az árva 27. életévének betöltéséig tarthat).

Kivételes árvaellátás megállapítása meghatározott időtartamra vagy meghatározott feltételekhez kötötten is engedélyezhető. Az engedélyezett összeg megállapításánál figyelemmel kell lenni a hiányzó szolgálati idő tartamára.

Mikor nem állapítható meg kivételes árvaellátás?

Nem engedélyezhető kivételes árvaellátás annak, aki

- előzetes letartóztatásban van,
- szabadságvesztés büntetését tölti, vagy
- a Szocvt. 57. § (2) bekezdésének a) - c) pontja szerinti tartós bentlakásos intézményben él, vagy
- a Gyvt. szerinti otthont nyújtó ellátásban részesül, illetőleg
- javítóintézetben van elhelyezve.

Hogyan határozzák meg az árvaellátás alapját?

A nyugellátásban nem részesülő szülő esetén az árvaellátás alapja az az összeg, amely a szülőt elhalálkozásának időpontjában öregségi nyugdíjként megillette volna.

A nyugdíjas szülő esetében az árvaellátás alapja az az öregségi nyugdíj, amely a szülőt a halála időpontjában megillette.

Ha a 16 év alatti gyermek árvaellátás iránti igényét a jogszerzőre (az elhunyt szülőre) meghatározott szolgálati idő hiányában utasítják el, az illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv hivatalból kivételes árvaellátás megállapítása iránti eljárást indít.

Mekkora összegű az árvaellátás?

Az árvaellátás gyermekenként annak a nyugdíjnak a harminc százaléka, ami az elhunytat öregségi nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna.

E tényleges vagy virtuális nyugdíj hatvan százaléka jár árvaellátásként annak a gyermeknek,

- a) akinek mindkét szülője elhunyt,
- b) akinek életben lévő szülője megváltozott munkaképességű.¹⁴⁷

A nyugdíjtörvény alkalmazása körében megváltozott munkaképességű az a személy, akinek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló törvényben foglaltak szerint az egészségi állapota legfeljebb 50 százalékos.

Ha a gyermek mindkét szülője után jogosult az árvaellátásra, azt az árvaellátást kell folyósítani, amelynek összege számára előnyösebb. (Vagyis mindkét szülő után külön-külön árvaellátást nem vehet föl, csak a magasabb összegű árvaellátást.)¹⁴⁸

Az árvaellátás legkisebb összege havi 50.000 forint.¹⁴⁹

¹⁴⁶ a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (továbbiakban: Tny. vhr.) 72/B. § (8) bekezdés

¹⁴⁷ Tny. 56.§ (1) és (2) bekezdései

¹⁴⁸ Tny. 56.§ (3) bekezdés

¹⁴⁹ Tny. vhr. 64/D.§

Mikortól és meddig jár az árvaellátás?

Főszabály szerint az árvaellátás legkorábban a szülő halála napjától kezdődően **a gyermek 16. életévének betöltése napjáig járhat.**

Ha az árvaellátásra jogosultság megszűnik, de a jogosultsági feltételek ismét bekövetkeznek (például a 16 éves koráig tartó árvaellátása megszűnését követően később mégis új tanulmányokat kezd az árva), akkor az árvaellátást a megszüntetést követő emelésekkel, kiegészítésekkel növelt összegben újból meg kell állapítani.¹⁵⁰

Meddig jár az árvaellátás a tanulmányokat folytató árva számára?

Ha a gyermek nappali rendszerű oktatás keretében iskolában, szakképző intézményben vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben vesz részt, az árvaellátás a tanulmányok tartamára, de **legfeljebb a 25. életév betöltéséig jár.**

Iskolai tanulmányok címén azt a gyermeket is megilleti az árvaellátás, aki

- betegsége, testi vagy értelmi fogyatékosága, várandóssága, gyermekszülés vagy három évesnél fiatalabb gyermekének gondozása miatt a tanulmányait egyéni munkarenddel, illetve egyéni tanulmányi renddel rendelkező tanulóként végzi, vagy

- huszonöt évesnél fiatalabb, és felnőttképzésben vesz részt, feltéve, hogy a felnőttképzés nem távoktatási formában folyik, és a képzés heti átlagos óraszámja eléri a hét órát.¹⁵¹

Az árvaellátás a tanulmányok befejezése hónapjának végéig, a nyári tanulmányi szünet tartamára is jár.¹⁵²

Nincs jelentősége annak, hogy a tanulmányokat belföldön vagy külföldön, középiskolában vagy felsőfokú oktatási intézményben folytatja az árva.

Ha az árva egyéni munkarend, illetve egyéni tanulmányi rend keretében folytat tanulmányokat, az engedélyezés okát az oktatási intézmény igazolásával vagy egyéb irattal (pl.: orvosi szakvélemény) kell igazolni.

Felnőttoktatásban az oktatás akkor tekinthető "nappali munkarend szerint megszervezett oktatásnak, ha a tanórák száma a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább 90 %-át eléri.

Hogyan igazolható a tanulói vagy hallgatói jogviszony fennállása?

Magyarországon tanuló árva esetén a köznevelés információs rendszerének, a szakképzés információs rendszerének, a felsőoktatási információs rendszernek és a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerének működtetője a tanulói jogviszony, a hallgatói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony létesítését, fennállását és a tanulmányok befejezésének várható idejét a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv megkeresésére, a tanulói jogviszony, a hallgatói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony szünetelését, megszűnését hivatalból igazolja. Az árvaellátásra való jogosultságot nem érinti, ha a tanulói jogviszony, a hallgatói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony a tanuló, a hallgató, illetve a képzésben részt vevő személy betegsége vagy szünete miatt szünetel.¹⁵³

A köznevelési vagy felsőoktatási intézményben, illetve felnőttképzésben folytatott jogviszony az erre a célra rendszeresített iskolai igazolás formanyomtatvány kitöltésével is igazolható.

A külföldön tanuló árva a nappali rendszerű iskolai oktatásban, illetve a felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételt

- középiskolai tanulmányok esetén évente,

- felsőfokú tanulmányok esetén félévente,

a tanulmányok megkezdésétől számított egy hónapon belül, míg

- a tanulmányok megszűnését, szüneteltetését 15 napon belül

az oktatási intézmény által kiállított igazolással igazolja a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság részére.¹⁵⁴

Külföldi oktatási intézmény igazolásához van mintanyomtatvány.

¹⁵⁰ Tny. vhr. 64/A.§

¹⁵¹ Tny. 55.§ (1) és (3) bekezdései

¹⁵² Tny. 55.§ (4) bekezdés

¹⁵³ Tny. 55.§ (4) és (5) bekezdései

¹⁵⁴ Tny. vhr. 64.§ (3) bekezdés

Ha az oktatási intézmény ehhez hozzájárul, akkor célszerű a tanulói/hallgatói jogviszonyt ennek a nyomtatványnak a kitöltésével igazolni. Természetesen az adott külföldi oktatási intézmény saját, egyedi igazolása is elfogadható lehet.

Az igazolás, illetve a kitöltött nyomtatvány csak abban az esetben fogadható el, ha azt aláírták, keltezték és lepecsételték az oktatási intézmény bélyegzőjével.

Iskolai tanulmányok címen megállapított árvaellátás esetén az ellátás folyósítását a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság felfüggeszti, ha nem kapja időben kézhez az iskolai igazolást.

Meghosszabbítható-e az árvaellátás kivételes méltányosságból és ha igen, akkor meddig?

Az árvaellátás kivételes méltányosságból meghosszabbítható a felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató, a 25. életévét betöltött árva részére legfeljebb a 27. életévé betöltéséig.

Vagyis az árvaellátás kivételes méltányosságból történő meghosszabbítása

- az első (alap - és mester-, vagy osztatlan) képzésben,
- az oklevél megszerzésére irányuló tanulmányok folytatásának idejére,
- a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott képzési időt meg nem haladóan,
- legfeljebb a 27. életév betöltéséig engedélyezhető.

Az árvaellátás kivételes méltányosságból történő meghosszabbítására az érintett személy (illetőleg meghatalmazottja vagy törvényes képviselője) kérelmére kerülhet sor az erre rendszeresített nyomtatványon.

A kérelemben meg kell jelölni azokat a különös méltányolást érdemlő körülményeket, amelyek megalapozhatják a kérelem teljesíthetőségét. Az árvaellátás kivételes méltányosságból történő meghosszabbítása iránti kérelmet pontosan kitöltve és aláírva a Kincstár Központjához kell benyújtani.

A méltányossági jogkörben hozott döntések ellen bírósági felülvizsgálatnak van helye, melyet az érintett lakóhelye szerint illetékes törvényszéknél kell előterjeszteni.

Milyen feltételek mellett járhat az árvaellátás korhatár nélkül?

Ha a jogosultság megszűnése előtt a gyermek megváltozott munkaképességűvé válik, ennek tartamára az árvaellátás életkorra tekintet nélkül megilleti.

Megváltozott munkaképesség címén akkor állapítható meg az árvaellátás, ha

- a szülő elhalálozása a gyermek 16. (illetőleg oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermek esetében legfeljebb a 25.) életévének betöltése előtt következett be és a gyermek ekkor már megváltozott munkaképességű személy volt,
- továbbá akkor, ha az árva az árvaellátás folyósításának megszűnése előtt vált megváltozott munkaképességűvé.

Mindkét esetben az árvaellátás életkorra tekintet nélkül a megváltozott munkaképesség tartamára jár.

A nyugdíjtörvény alkalmazása körében megváltozott munkaképességű az a személy, akinek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvényben foglaltak szerint az egészségi állapota legfeljebb 50 százalékos.

Az árvaellátásra jogosult megváltozott munkaképességű személy részére, megállapítható-e a rokkantsági járadék?

Annak a 25. évesnél fiatalabb súlyosan fogyatékos személynek lehet a rokkantsági járadékot megállapítani, aki nyugellátásban nem részesül. Az árvaellátás nyugellátásnak (hozzátartozói nyugellátásnak) minősül, ezért annak a személynek, aki árvaellátásban részesül, a rokkantsági járadékot nem lehet megállapítani.

E személyek az árvaellátás folyósítása mellett magasabb összegű családi pótlékot, vagy fogyatékosági támogatást igényelhetnek.

Az árvaellátásra jogosult részére, megállapítható-e megváltozott munkaképességű munkavállalók ellátásai?

Igen, az árvaellátás mellett megállapítható a megváltozott munkaképességű munkavállalók ellátásai (rehabilitációs ellátás vagy rokkantsági ellátás).

Hol terjeszthető elő az árvaellátás iránti igény?

Az árvaellátás megállapítása iránti igényt – ha a szülő nem nyugdíjasként hunyt el – az árva lakó- vagy tartózkodási helye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnél kell előterjeszteni.

Ha az árvaellátás összegét az elhunyt szülő öregségi nyugdíjának már megállapított összegéből kell kiszámítani, vagy ha az elhunyt szülő után hozzátartozói nyugellátás megállapítására már sor került, a kérelmet a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóságához kell benyújtani.

Ha az árvaellátás megállapítása a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek hatálya alá tartozik, vagy az árvaellátást szociális biztonsági, szociálpolitikai egyezmény alkalmazásával kell megállapítani, az igényt Budapest Főváros Kormányhivatalának - nyugdíjbiztosítási igazgatási szervként eljáró - VIII. Kerületi Hivatalánál kell előterjeszteni.

Hogyan terjeszthető elő az árvaellátás iránti igény?

Árvaellátást írásban, kizárólag az erre a célra rendszeresített nyomtatványon (vagy elektronikus úrlapon) lehet igényelni.

Az igénybejelentő laphoz csatolni kell:

- az elhunyt szülő halotti anyakönyvi kivonata vagy az elhunyt szülőt halottnak vagy eltűntnek nyilvánító bírósági döntés,
- az árva legfeljebb 50 százalékos egészségi állapotát megállapító, rokkantsági ellátás vagy rehabilitációs ellátás ügyében hozott határozatot, szakhatósági állásfoglalást vagy szakvéleményt, ennek hiányában az árva egészségi állapotával összefüggő iratokat, ha az árvaellátást arra hivatkozva kéri, hogy megváltozott munkaképességű (ilyen okiratok például az egészségi állapotára, gyógykezelésére vonatkozó összefoglaló adatokat tartalmazó, munkaképesség-változás véleményezése céljából kiállított beutaló, a gyógykezelését és aktuális állapotát bemutató kezelőorvosi vélemény, kórházi zárójelentések, szakorvosi leletek. Ha nem állnak az árva rendelkezésére a vizsgálathoz szükséges orvosi dokumentumok, akkor fel kell keresnie a háziorvosát az esetleg szükséges vizsgálatok elvégzése, a háziorvos birtokában lévő korábbi leletek beszerzése, illetve az orvosszakértői szervhez történő beutaló kiállítása érdekében),
- 16 évesnél idősebb árva esetén a köznevelési vagy felsőoktatási intézmény által kiállított iskolalátogatási igazolást.

Ha a szülő nem nyugdíjasként hunyt el, akkor célszerű az elhunyt szülő szolgálati idejére vonatkozó iratokat (pl. igazolásokat, munkakönyvet, katonakönyvet) is csatolni.

XI. MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰ MUNKAVÁLLALÓK ELLÁTÁSAI

Az ellátás nem tipikusan gyermekek után igényelhető, ám tekintettel arra, hogy a 15. életévét betöltött személy számára is megállapítható bizonyos feltételek fennállása esetén, ezért érintőlegesen a jelen tájékoztatóban is foglalkozunk az ellátás legalapvetőbb szabályaival. További részletes tájékoztatást az alábbi linkeken találhatnak az érdeklődők:

<https://kormany.hu/dokumentumtar/kiadvanyok>

<https://csaladitudakozo.kormany.hu/szocialis-ellatasok-megvaltozott-munkakepessegu-szemelyek-ellatasa>

***Melyek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai?*¹⁵⁵**

A komplex minősítés keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően:

- rehabilitációs ellátás, vagy
- rokkantsági ellátás.

Ki jogosult a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira?

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki a kérelem benyújtását megelőző

- 5 éven belül legalább 1095 napon át,
- 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
- 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt,

¹⁵⁵ a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (továbbiakban: Mmtv.) 3.§ (1) bekezdés

- rendszeres pénzellátásban nem részesül.¹⁵⁶

Az előzetes biztosításra tekintet nélkül kinek lehet a megváltozott munkaképességű személyek ellátását megállapítani?

Biztosításának tartamára tekintet nélkül jár a megváltozott munkaképességű személyek ellátása annak, aki 35. életévének betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé vált, és 35. életévének betöltését megelőzően megkezdett iskolai tanulmányai alatt vagy e tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá vált, és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt.¹⁵⁷

***Ki minősül biztosítottnak?*¹⁵⁸**

A kiegészítő tevékenységet folytató személynek nem minősülő

- munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban, politikai szolgálati jogviszonyban, biztosítási jogviszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati jogviszonyban, egészségügyi szolgálati jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban, vendégoktatói ösztöndíjas jogviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban álló személy, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, az Országgyűlési Őrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagja, a katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona, a honvédelmi alkalmazott, az országgyűlési képviselő, a nemzetiségi szószóló (a továbbiakban együtt: munkaviszony), tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,

- szövetkezet tagja, aki a szövetkezet tevékenységében munkaviszony, vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében személyesen közreműködik (a személyes közreműködést megalapozó jogviszonyra irányadó szabályok szerint), kivéve

- = az iskolaszövetkezet nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, képzésben részt vevő személy, hallgató tagját - 25. életévének betöltéséig a tanulói, hallgatói jogviszonya szünetelésének időtartama alatt is -,

- = a közérdekű nyugdíjas szövetkezet öregségi nyugdíjban vagy átmeneti bányászjradékban részesülő tagját, és

- = a szociális szövetkezetben tagi munkavégzés keretében munkát végző tagot,

- álláskereső támogatásban részesülő személy,

- egyéni vállalkozó,

- társas vállalkozó,

- díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban) személyesen munkát végző személy - a törvényben meghatározott közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével - ha az e tevékenységből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, vagy naptári napokra annak harmincad részét,

- egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személy,

- mezőgazdasági őstermelő, kivéve

- = az őstermelők családi gazdaságának kiskorú tagját,

- = az egyéb jogcímen biztosítottat,

- = a saját jogú nyugdíjast és az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte,

- = a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvényben meghatározottak szerint a főállású kisadózóként bejelentett személy,

- állami projektértékelői jogviszonyban álló személy, ha az e tevékenységből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, vagy naptári napokra annak harmincad részét,

¹⁵⁶ Mmtv. 2.§ (1) bekezdés

¹⁵⁷ Mmtv. 2.§ (2) bekezdés a) pont

¹⁵⁸ a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (továbbiakban: Tbj.) 6.§

- a köztársasági elnök saját jogú nyugdíjasnak nem minősülő házastársa arra az időre, amelyre a fennálló biztosítással járó jogviszonyában a biztosítása szünetel, vagy nem rendelkezik más biztosítással járó jogviszonnyal.

Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személynek kell tekinteni azt is, aki gazdasági társaság társas vállalkozónak nem minősülő vezető tisztségviselője, alapítvány, egyesület, egyesületek szövetsége, társasház közösség, köztestület, kamara, európai részvénytársaság, egyesülés, európai gazdasági egyesülés, európai területi társulás, vízgazdálkodási társulat, erdőbirtokossági társulat, egyéb állami gazdálkodó szerv, egyes jogi személyek vállalata, közös vállalat, egyéni cég, szövetkezet, lakásszövetkezet, európai szövetkezet, állami vállalat, egyes jogi személyek vállalata, vállalatcsoport, Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezeteinek, önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, magánnyugdíjpénztárak tisztségviselője, vezető tisztségviselője, vagy e szervezetek felügyelőbizottságának, illetve a Kormány törvénnyel létrehozott javaslattevő, véleményező és tanácsadó testületének a tagja, a Nemzeti Választási Bizottság választott és megbízott tagja, a helyi önkormányzati választásokon választott képviselő és tisztségviselő, társadalmi megbízatású polgármester, feltéve, hogy járulékalapot képező jövedelemnek minősülő tiszteletdíja (díjazása) eléri az (1) bekezdés f) pontjában meghatározott összeget, és a munkát Magyarországon vagy a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló közösségi rendelet hatálya alá tartozó másik tagállam, vagy Magyarország által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezményben részes másik állam területén végzi.

Biztosított az a természetes személy is, aki a munkát külföldi foglalkoztató számára Magyarország területén kívül végzi, és a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló közösségi rendelet, vagy Magyarország által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezmény alapján e törvény hatálya alá tartozik.

Ki jogosult a rehabilitációs ellátásra?¹⁵⁹

Az a megváltozott munkaképességű személy, aki rehabilitálható, ezen belül

- akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, és egészségi állapota 51-60% közötti (B1 kategória),
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és egészségi állapota 31-50% közötti (C1 kategória).

Mi alapján állapítják meg a rehabilitációs ellátás összegét, ha az igénylő a vizsgált időszakban nem rendelkezik jövedelemmel?

Ebben az esetben az ellátást az alapösszeg (2024. január 1-jétől 137.655,- forint) figyelembevételével állapítják meg. Az ellátásban részesülő ilyen esetben az egészségi állapota szerinti ellátási kategória minimum összegére jogosult.

Az alapösszeg a nyugdíjemeléssel megegyező arányban emelkedik.

Ha a rehabilitációs ellátásban részesülő személy havi átlagjövedelemmel nem rendelkezik, a rehabilitációs pénzbeli ellátás havi összege annak,

- akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható (B1), az alapösszeg 30 százaléka (41.300,- forint),
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel (C1), az alapösszeg 40 százaléka (55.065,- forint).¹⁶⁰

Mennyi a rehabilitációs ellátás összege, ha az igénylő a vizsgált időszakban jövedelemmel rendelkezik?

Ha az igénylő személy a vizsgált időszakban jövedelemmel rendelkezik, a rehabilitációs ellátás összege annak,

- akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható (B1), a havi átlagjövedelem 35 százaléka, de legalább a jogszabályban meghatározott mértékű alapösszeg 30 százaléka (41.300,- forint) és legfeljebb az alapösszeg 40 százaléka (55.065,- forint),
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel (C1), a havi átlagjövedelem 45 százaléka, de legalább az alapösszeg 40 százaléka (55.065,- forint) és legfeljebb az alapösszeg 50 százaléka (68.830,- forint).¹⁶¹

¹⁵⁹ Mmtv. 3.§ (2) bekezdés a) pont

¹⁶⁰ Mmtv. 9.§ (2) bekezdés

¹⁶¹ Mmtv. 9.§ (1) bekezdés

Ki jogosult rokkantsági ellátásra?¹⁶²

Az a megváltozott munkaképességű személy,

- akinek foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és akinek az egészségi állapota 51–60% között van és a rehabilitálhatóság foglalkoztatási szempontú, vagy a rehabilitálhatóság szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja nem javasolt (B2 kategória), valamint akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- akinek foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, és egészségi állapota 31-50 % közötti (C2 kategória), valamint aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- aki kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és egészségi állapota 1-30 % közötti (D kategória),
- akinek egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes, és egészségi állapota 1-30 % közötti (E kategória).

Mi alapján állapítják meg a rokkantsági ellátás összegét, ha az igénylő a vizsgált időszakban nem rendelkezik jövedelemmel?

Ebben az esetben az ellátást az alapösszeg (2024. január 1-től 137.655,- forint) figyelembevételével állapítják meg. Az ellátásban részesülő ilyen esetben az egészségi állapota szerinti ellátási kategória minimumösszegére jogosult.

Amennyiben az igénylő a referencia időszakban átlagjövedelemmel nem rendelkezik, a rokkantsági ellátás összege:

- B2 minősítés esetén az alapösszeg 30%-a (41.300,- Forint)
- C2 minősítés esetén az alapösszeg 45%-a (61.945,- Forint)
- D minősítés esetén az alapösszeg 50%-a (68.830,- Forint)
- E minősítés esetén az alapösszeg 55%-a (75.710,- Forint)¹⁶³

Mennyi a rokkantsági ellátás összege a jövedelemmel rendelkező személy esetén?¹⁶⁴

Annak a megváltozott munkaképességű személynek, akinek:

- egészségi állapota alapján foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és akinek az egészségi állapota 51–60% között van (B2 kategória), valamint annak a személynek, akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható és a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg, a havi átlagjövedelem 40 százaléka, de legalább az alapösszege 30 százaléka (41.300,- forint) és legfeljebb az alapösszeg 45 százaléka (61.945,- forint)
- annak a megváltozott munkaképességű személynek az esetében, akinek egészségi állapota alapján tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, és egészségi állapota 31-50 % közötti (C2 kategória), valamint annak a személynek az esetében, aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg, a havi átlagjövedelem 60 százaléka, de legalább az alapösszeg 45 százaléka (61.945,- forint) és legfeljebb az alapösszeg 150 százaléka (206.485,- forint)
- annak a megváltozott munkaképességű személynek az esetében, aki kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és egészségi állapota 1-30 % közötti (D kategória) a havi átlagjövedelem 65 százaléka, de legalább az alapösszeg 50 százaléka (68.830,- forint) és legfeljebb az alapösszeg 150 százaléka (206.485,- forint)
- annak a megváltozott munkaképességű személynek az esetében, aki egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes, és egészségi állapota 1-30 % közötti (E kategória) a havi átlagjövedelem 70 százaléka, de legalább az alapösszeg 55 százaléka (75.710,- forint) és legfeljebb az alapösszeg 150 százaléka (206.485,- forint).

¹⁶² Mmtv. 3.§ (2) bekezdés b) pont

¹⁶³ Mmtv. 12.§ (2) bekezdés

¹⁶⁴ Mmtv. 12.§ (1) bekezdés

Megállapítható e családi pótlék vagy fogyatékosági támogatás esetleg rokkantsági járadék a megváltozott munkaképességű munkavállalók ellátásai mellett?

Családi pótlék vagy fogyatékosági támogatás megállapítható a megváltozott munkaképességű munkavállalók ellátásai mellett, de rokkantsági járadék nem.

Hol igényelhető a megváltozott munkaképességű munkavállalók ellátásai?

A kérelmet a fővárosi és megyei kormányhivatal honlapján közzétett adatlapon, vagy elektronikus úrlapon lehet benyújtani a lakó vagy tartózkodási hely szerint illetékes fővárosi, megyei kormányhivatalnál.

Külföldön élő, tartózkodó kérelmező esetén, vagy ha a vizsgálandó személy nem rendelkezik Magyarországon lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel, a kérelmet a Budapest Főváros Kormányhivatalához kell benyújtani.

2020. március 1-jétől a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos hatósági ügyekben rehabilitációs hatóságként, rehabilitációs szakértői szervként és orvosszakértői szervként a járási hivatal helyett a kérelmező lakó- vagy tartózkodási helye szerint illetékes főváros, megyei kormányhivatal jár el.

A rehabilitációs hatóságként, rehabilitációs szakértői szervként vagy orvosszakértői szervként eljáró Budapest Főváros Kormányhivatalának illetékessége Budapest főváros és Pest megye területére terjed ki.

XII. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Melyek a gyermekek napközbeni ellátásának formái?

A gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően -

- a bölcsődei ellátás,
- a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- az alternatív napközbeni ellátás.¹⁶⁵

Milyen típusú bölcsődei ellátások vannak?

Bölcsődei ellátást biztosíthat:

- a bölcsőde,
- a mini bölcsőde,
- a munkahelyi bölcsőde és
- a családi bölcsőde.¹⁶⁶

Mi a bölcsőde?

A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.¹⁶⁷

Járhat-e bölcsődébe az SNI gyermek?

Igen, a bölcsődei ellátás keretében végezhető sajátos nevelési igényű gyermek, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is.¹⁶⁸

Milyen életkorú gyermekek számára nyújt ellátást a bölcsőde?

A bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását biztosítják.¹⁶⁹

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

¹⁶⁵ Gyvt. 41.§ (3) bekezdés

¹⁶⁶ Gyvt. 42.§ (2) bekezdés

¹⁶⁷ Gyvt. 43.§ (1) bekezdés

¹⁶⁸ Gyvt. 42.§ (3) bekezdés

¹⁶⁹ Gyvt. 42.§ (1) bekezdés

A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

Megszüntetik annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.¹⁷⁰

Hány gyermek -különösen SNI gyermek - gondozható egy bölcsődei csoportban?

Egy bölcsődei csoportban legfeljebb 12 gyermek nevelhető, gondozható kivéve, ha a bölcsődei csoportban

- a) valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, vagy
- b) sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket is nevelnek, gondoznak.

Az a) pont szerinti esetben egy bölcsődei csoportban legfeljebb tizennégy gyermek nevelhető, gondozható.

A b) pont szerinti esetben, ha

- egy bölcsődei csoportban egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tizenegy gyermek,
- egy bölcsődei csoportban kettő sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tíz gyermek,
- egy speciális bölcsődei csoportban három-hat sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hat gyermek nevelhető, gondozható.¹⁷¹

Milyen gyermekeket kell a bölcsődei felvétel során előnyben részesíteni?

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni, ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- a védelembe vett gyermeket.¹⁷²

Mi a mini bölcsőde?

A mini bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által akár több, a Bölcsődéhez képest kisebb létszámú csoportban, valamint egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést.¹⁷³

Hány gyermek -különösen SNI gyermek - gondozható egy mini bölcsődei csoportban?

A mini bölcsődében egy bölcsődei csoportban legfeljebb hét gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban

- a) valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, vagy
- b) sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket is nevelnek, gondoznak.

Az a) pont szerinti esetben egy bölcsődei csoportban legfeljebb nyolc gyermek nevelhető, gondozható.

A b) pont szerinti esetben egy bölcsődei csoportban, ha

- egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hat gyermek,
- kettő vagy három sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb három gyermek

¹⁷⁰ Gyvt. 42/A.§ (2) – (4) bekezdés

¹⁷¹ a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet) 46.§ (1) – (3) bekezdés

¹⁷² Gyvt. 43.§ (3) bekezdés

¹⁷³ Gyvt. 43/A.§ (1) bekezdés

nevelhető, gondozható.¹⁷⁴

Mi a munkahelyi bölcsőde?

A munkahelyi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a foglalkoztató, vagy a foglalkoztatóval kötött megállapodás alapján a fenntartó tart fenn, elsősorban a foglalkoztatónál keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei bölcsődei ellátásának biztosítására.¹⁷⁵

Hány gyermek -különösen SNI gyermek - gondozható egy munkahelyi bölcsődei csoportban?

A munkahelyi bölcsődében egy bölcsődei csoportban legfeljebb hét gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban

- a) valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, vagy
- b) sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket is nevelnek, gondoznak.

Az a) pont szerinti esetben egy bölcsődei csoportban legfeljebb nyolc gyermek nevelhető, gondozható.

A b) pont szerinti esetben egy bölcsődei csoportban, ha

- egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hat gyermek,
- kettő vagy három sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb három gyermek

nevelhető, gondozható.¹⁷⁶

Mi a családi bölcsőde?

A családi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít. A családi bölcsődében gondozott saját gyermek után a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatást nem lehet igénybe venni.¹⁷⁷

Hány gyermek -különösen SNI gyermek - gondozható egy családi bölcsődei csoportban?

A családi bölcsődében – az alábbi a) és b) esetben meghatározott kivétellel, a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva – legfeljebb öt gyermek nevelhető, gondozható.

a) A családi bölcsődében, ha

- egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb négy gyermek,
- kizárólag sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb két gyermek

nevelhető, gondozható.

b) A családi bölcsődében, ha a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy mellett segítő személyt is alkalmaznak, és

- sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket nem látnak el, legfeljebb nyolc gyermek,
- egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hét gyermek,
- két sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hat gyermek,
- három sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb öt gyermek,
- kizárólag sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb négy gyermek

nevelhető, gondozható.¹⁷⁸

¹⁷⁴ NM rendelet 49.§

¹⁷⁵ Gyvt. 44.§ (1) bekezdés

¹⁷⁶ NM rendelet 51/A.§

¹⁷⁷ Gyvt. 44/A.§ (1) és (3) bekezdések

¹⁷⁸ NM rendelet 51/F.§ (1)-(3) bekezdés

Mikor és kinek a részére nyújtható napközbeni gyermekfelügyelet?

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében - nem nevelési-oktatási céllal - a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít

- a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,
- a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,
- az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
- az egyéni munkarenddel rendelkező tanuló számára,
- az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és
- az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.¹⁷⁹

A gyermek mennyi idős korától és meddig gondozható napközbeni gyermekfelügyelet keretében?

Napközbeni gyermekfelügyelet keretében a gyermek húszhetes korától annak a tanévnek a végéig gondozható, amelyben betölti tizennegyedik életévét, sajátos nevelési igényű gyermek esetében a tizenhatodik életévét.¹⁸⁰

Mely esetekben biztosítható a napközbeni gyermekfelügyelet a szülő, törvényes képviselő otthonában?

A szülő, törvényes képviselő otthonában akkor biztosítható a napközbeni gyermekfelügyelet, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben - betegsége vagy egyéb ok miatt - nem biztosítható, és a szülő, törvényes képviselő a gyermek napközbeni ellátását nem, vagy csak részben tudja megoldani, így különösen amikor

- az egyedülálló szülő a gyermeknevelésben átmenetileg akadályozva van,
- többes ikrek születnek, valamint az ikergyermekek gondozásában és nevelésében a szülő segítségére szorul,
- az egyedülálló szülő több műszakban dolgozik, és gyermekének felügyelete a kora reggeli vagy késő esti órákban nem biztosított,
- az egyik szülő megbetegszik, és emiatt akadályoztatva van a gyermek gondozásában, nevelésében, vagy
- az egyik szülő meghal.

A szülő, törvényes képviselő otthonában a gyermek születésétől kezdve nyújtható a napközbeni gyermekfelügyelet többes ikrek születésekor, vagy ha az egyik szülő megbetegszik és emiatt akadályoztatva van a gyermek gondozásában, vagy az egyik szülő meghal.¹⁸¹

Milyen gondozást biztosítanak a napközbeni gyermekfelügyelet keretében?**A napközbeni gyermekfelügyelet keretében**

- a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet biztosítanak, és
- **segítséget nyújtanak az iskolai tanulmányok folytatásához, ha a gyermek tanulmányait sajátos nevelési igénye vagy súlyos betegsége miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanulóként folytatja.**¹⁸²

Hány gyermek -különösen SNI gyermek - gondozható napközbeni gyermekfelügyelet keretében?

Napközbeni gyermekfelügyelet keretében – az alábbiakban meghatározott kivétellel, a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva – legfeljebb hét gyermek napközbeni ellátása biztosítható.

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében ellátható gyermekek száma

- a) egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeknek a többi gyermekkel azonos időben történő ellátása esetén, legfeljebb öt fő,
- b) két vagy három sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek azonos időben történő ellátása esetén, legfeljebb három fő.¹⁸³

¹⁷⁹ Gyvt. 44/B.§ (1) bekezdés

¹⁸⁰ Gyvt. 44/B.§ (6) bekezdés

¹⁸¹ Gyvt. 44/C.§ (1) – (2) bekezdései

¹⁸² Gyvt. 44/C.§ (3) bekezdés

¹⁸³ NM rendelet 51/K.§ (1) és (2) bekezdés

Mi az eljárás, ha SNI gyermeket vagy korai fejlesztés és gondozásra jogosult gyermeket látnak el napközbeni gyermekfelügyelet keretében?

Ha a napközbeni gyermekfelügyelet keretében sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek napközbeni ellátását biztosítják, a gyermek ellátásának megkezdését követő legalább három hónap elteltével a gyermek orvosa, a család- és gyermekjóléti központ munkatársa és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy a szülővel együtt értékeli a gyermek beilleszkedését, és dönt a gyermek további neveléséről, gondozásáról.

Ha a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek napközbeni ellátását biztosítja, együttműködik a gyermek korai fejlesztését és gondozását ellátó területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.¹⁸⁴

Mi az alternatív napközbeni ellátás?

Az alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciószolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.¹⁸⁵

XIII. GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁSOK ÉS A GYERMEKEK ESÉLYNÖVELŐ SZOLGÁLTATÁSAI

Mi a gyermekjóléti alapellátások célja?

Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben biztosítják.¹⁸⁶

Melyek a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai?

A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai a Biztos Kezdet Gyerekház és a Tanoda.

Milyen szolgáltatást nyújt a Biztos Kezdet Gyerekház?¹⁸⁷

A Biztos Kezdet Gyerekház célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenciószolgáltatás biztosítása.

A Biztos Kezdet Gyerekház a gyermek sikeres óvodai beilleszkedése, valamint a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, a helyben elérhető egyéb, a gyermekek és a gyermekes családok számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjaival.

Mi a tanoda?¹⁸⁸

¹⁸⁴ NM rendelet 51/K.§ (3) és (4) bekezdés

¹⁸⁵ Gyvt. 44/D. §

¹⁸⁶ Gyvt. 38.§

¹⁸⁷ Gyvt. 38/A.§ (1)-(2) bekezdés

¹⁸⁸ Gyvt. 38/B.§

A tanoda olyan, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, vagy hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és kivételesen fiatal felnőttek számára nyújtott, önkéntesen igénybe vehető társadalmi felzárkózást segítő, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó, prevenciós szolgáltatás, amely a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel idején kívül, valamint a tanítási szünetekben segíti elő a szociokulturális hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést, az életpálya-tervezést és a szabadidő hasznos eltöltését.

A tanoda a szolgáltatásait a helyi sajátosságokra és a gyermekek egyéni szükségleteire építve, a szülők bevonásával, a gyermek nevelési-oktatási intézményével, a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a helyben elérhető egyéb, az érintett korosztály számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjával együttműködve nyújtja.

JOGSZABÁLYOK

- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (továbbiakban: Cst.)
- 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról (továbbiakban: Cst. vhr.)
- a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény (továbbiakban: Nkt.)
- a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.)
- a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (továbbiakban: Ebtv.)
- a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet (továbbiakban: Ebtv. vhr.)
- a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban: Szja.tv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyt.)
- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.)
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szoc.tv.)
- a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rend.)
- a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.)
- a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (továbbiakban: Tny. vhr.)
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (továbbiakban: Mmtv.)
- a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (továbbiakban: Tbj.)